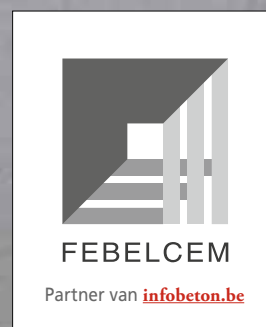

Jaarverslag van de Belgische Cementnijverheid
2013

Beton
EEN BELANGRIJKE TROEF VOOR EEN
DUURZAME EN BETAALBARE WONING

Federatie van de Belgische Cementnijverheid

FEBELCEM

FEBELCEM v.z.w.

Vorstlaan, 68
1170 Brussel
Tel.: 02 645 52 11
Fax: 02 640 06 70
info@febelcem.be
www.febelcem.be

Coverfoto

Foto J. Van Hevel - Arch. E. Grondal

Productie

Images de Marc sprl

Verantwoordelijk uitgever

André Jasienski

Wettelijk depot: D/2014/280/4

Leden

SA/NV CBR Cementbedrijven
Terhulpesteenweg 185
1170 Brussel
Tel.: 02 678 32 11
Fax: 02 660 64 33
www.cbr.be

SA/NV Holcim (België)
Avenue Robert Schuman 71
1401 Nijvel
Tel.: 067 87 66 01
Fax: 067 87 91 30
www.holcim.be

SA/NV Compagnie des
Ciments Belges "CCB"
Grand-Route 260
7530 Gaurain-Ramecroix
Tel.: 069 25 25 11
Fax: 069 25 25 90
www.ccb.be

Raad van bestuur

Voorzitter

A. Jacquemart

Bestuurders

L. Van Camp

L. Beauchemin

R. Köhler

H. de Penfentenyo

B. Decléty

J-Y Le Dreff

Inhoud

Voorwoord	4
De Belgische cementindustrie.....	5
Hoofdstuk 1 - Beton: een belangrijke troef voor een duurzame en betaalbare woning	6
Hoofdstuk 2 - Economische conjunctuur	8
Hoofdstuk 3 - Een industrie met oog voor het leefmilieu	18
Hoofdstuk 4 - Het departement Promotie, Onderzoek en Ontwikkeling: hoogtepunten in 2013.....	24
Statistieken	34

Voorwoord

2013 was voor de Belgische cementindustrie geen gemakkelijk jaar, zoals trouwens voor de bouwsector in zijn geheel die ten opzichte van 2012 een terugval optekent van 1,6%. De zachte winter van het afgelopen jaar heeft daling van het cementverbruik (-5,8%) echter gematigd. Bijgevolg moesten de bouwplaatsen niet worden onderbroken, waardoor een verbruiksniveau kon worden gehandhaafd dat aansluit bij dat van de afgelopen tien jaar.

In 2013 is de bouw van nieuwe woningen iets teruggevallen (-1,5%), terwijl de sector van de openbare werken een opmerkelijke daling registreert (-12%). De Belgische cementindustrie heeft dus met een zorgwekkende conjunctuur moeten rekenen...

Voor 2014 zien de vooruitzichten er zowel in termen van activiteit als groei van het BBP niet beter uit. Het Planbureau is niet optimistischer gestemd en anticipeert in 2014 op een heropleving van maximaal 1%.

Daarom wenst de cementindustrie, aan de vooravond van belangrijke beleidsbeslissingen, op de noodzaak te wijzen van daadkrachtige maatregelen om de werkgelegenheid en het voortbestaan van de industriële bedrijven in ons land te vrijwaren. Wat de cementsector betreft, zijn deze dringende maatregelen rond vier krachtlijnen opgebouwd:

- Het vastleggen van een voorspelbaar, betrouwbaar en stabiel wettelijk kader dat een langetermijnplanning van de investeringen toelaat, en met inaanmerkingneming van een aantal economische, milieu- en sociale overwegingen;
- De invoering van aangepaste reglementaire stimuli ter bevordering van een duurzame groei, bijvoorbeeld door voorrang te geven aan overheidsuitgaven voor investeringen in infrastructuur en energie-efficiënte gebouwen. Daarnaast moeten de fondsen voor onderzoek en ontwikkeling worden bestemd voor doelgerichte prioriteiten op het gebied van energie-efficiëntie en het rationeel gebruik van de natuurlijke hulpbronnen;
- De vrijwaring, op regelgevend niveau, van een gelijk speelveld ter bevordering van eerlijke nationale en internationale concurrentieverhoudingen;
- De uitstippeling van beleidslijnen gericht op het volledige economische proces, rekening houdend met zowel de productieaspecten als de aspecten verbonden aan het gebruik van goederen en producten.

Op die wijze zal België het concurrentievermogen van zijn cementbedrijven kunnen vrijwaren. Dergelijk coherent en stabiel wettelijk kader zal dan het voortbestaan bevorderen van een economisch en duurzaam lokaal bouw materiaal: beton als hoeksteen van duurzaam bouwen.

André Jacquemart
Voorzitter van FEBELCEM

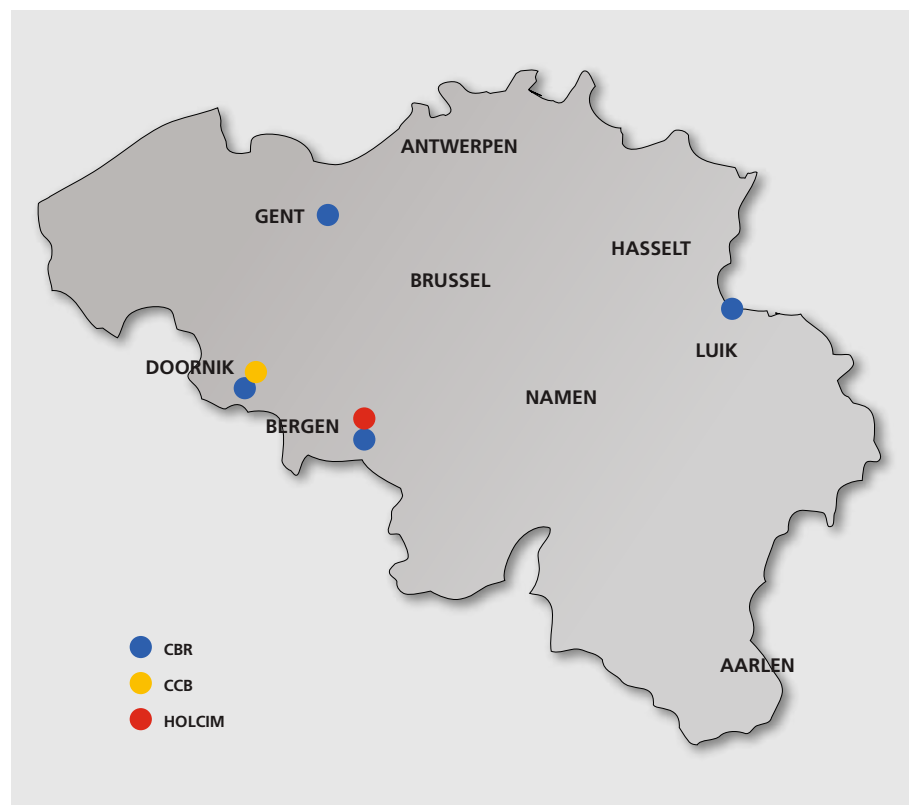

Foto: Diathèque CBR

De Belgische cementindustrie: enkele kerncijfers

De cementindustrie is een vaste waarde in het Belgische industrielandchap, vooral in Wallonië dat drie spelers van wereldformaat telt, CBR, Holcim België en CCB, met zes productievestigingen waarvan vijf in Wallonië. Sinds haar ontstaan vervult deze industrie een sleutelrol in de groei van volledige segmenten van de Belgische economie, zowel in termen van omzet als directe en indirecte werkgelegenheid, investeringen, export en producten die aan de nieuwe kwaliteitsnormen in de bouw tegemoet komen.*

De productievestigingen van de Belgische cementindustrie.

Enkele kerncijfers

- CBR, Holcim België en CCB zijn de drie marktleiders van de Belgische cementindustrie. Zij maken deel uit van grote internationale concerns, namelijk HeidelbergCement, Holcim Ltd. en Italcementi.
- Zes productievestigingen in België waarvan vijf in Wallonië (Gent, Lixhe, Antoing, Harmignies, Obourg, en Gaurain).
- Een omzet in 2013 van € 484,3 miljoen.
- Investeringen van gemiddeld € 31,3 miljoen per jaar in de afgelopen vijf jaar en € 28,5 miljoen 2013.
- 1.149 werknemers, hoofdzakelijk geschoolde arbeidskrachten, rekening houdend met de toenemende modernisering van de installaties en de gestage automatisering van het productieproces.
- Ongeveer 15.000 indirecte banen, rekening houdend met de aanverwante marktsegmenten van het stortklaar beton, het prefab beton en de granulaten.
- Een cementverbruik in 2013 van 6.039.000 ton, of een daling van 5,8% ten opzichte van 2012.

* Per eind januari 2014

Beton: een belangrijke troef voor een duurzame en betaalbare woning

De bouwsector staat op een keerpunt in zijn ontwikkeling. Belangrijke alzijdige strategische reflecties m.b.t. de sector moeten in aanmerking worden genomen: energie-efficiëntie, demografische mobiliteit, sociale diversiteit en nieuwe technologieën. Een ding is zeker: beton zal een belangrijke rol spelen in deze ontwikkelingen.

Volgens de recente demografische vooruitzichten van het Federaal Planbureau en van de de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, zal België tegen 2060 1,4 miljoen meer inwoners en 1 miljoen meer gezinnen tellen. Zo zou de Belgische bevolking in totaal groeien van 11,1 miljoen inwoners in 2013 tot 11,9 miljoen in 2030 (+7%) en 12,5 miljoen in 2060 (+13%).

Bijna elke Belg droomt nog altijd van een eigen en vooral betaalbare woning. Maar hij stoot steeds vaker op hindernissen die hem beletten om deze droom te verwezenlijken: de vastgoedprijzen stijgen onverbiddelijk, de energieprijzen nemen een hoge vlucht en de nodige investeringen voor energie-efficiënte woningen vertegenwoordigen een steeds groter aandeel van het gezinsbudget. Zo leggen de verschillende regeringen van het land de bouwers en verbouwers steeds dwingendere energienormen op. Deze maatregelen hebben een positieve impact op het milieu en de energiefactuur, maar verhogen de initiële prijs van een nieuwe woning. Zo schat de Vlaamse Confederatie Bouw bijvoorbeeld dat de strengere energienormen in Vlaanderen een meerkost met zich meebrengen van € 8.500 voor de bouw van een nieuwe woning. Anderzijds raamt de Bouwunie dat de bouwers voor een doorsneewoning € 35.000 meer zullen moeten neertellen om rekening te houden met de gewijzigde Europese normen.

Terwijl de kandidaat-bouwers voortaan met een krap budget moeten rekenen, moeten de architecten op hun beurt blijf geven van inventiviteit om de rekensommen te doen kloppen met diverse variabelen zoals kost, hoge energieprestaties en ingewikkelde formaliteiten (wettelijke context, uitwisselingen tussen de bouwactoren, enz.).

Optimale ruimtebenutting

Uiteraard beperken deze uitdagingen zich niet alleen tot de residentiële sector. In onze steeds meer verstedelijkte samenleving zal het er vooral op aankomen de beschikbare ruimte zo goed mogelijk te benutten. Het is dan ook geen toeval dat vastgoedontwikkelaars thans oude gebouwen of verlaten industriepanden tot moderne vastgoedprojecten omtoveren. Een mooi voorbeeld van een optimale ruimtebenutting door een grondige renovatie van een bestaand pand, is de verbouwing van de oude gevangenis van Hasselt tot auditoria voor de Rechtsfaculteit van de Universiteit Hasselt. In dit project, uitgevoerd door het bureau "noArchitecten", vormt de oude gevangenis voortaan het zwaartepunt van de stadscampus. Voorts werd dit geheel met twee nieuwe universiteitsgebouwen aangevuld...

Architect Philippe Viérin over zijn architecturale visie (artikel "Rechtenfaculteit en rectoraat stadscampus UHasselt", december 2012, A+): "De drie gebouwen konden, gezien de specifieke condities en programma's niet op elkaar worden afgestemd. Net daarom presenteren ze zich als autonome delen van een masterplan, elk met een eigen architectuurtaal, alleen ondergronds fysiek met elkaar verbonden (...). Voldoende ruimte wordt gelaten voor stedelijke binnenpleinen waar spontane interactie en een gevoel van gemeenschap mogelijk worden. Door de integratie van bovenlichten, dakterrassen en een openluchtauditorium is het 'buiten' nooit veraf. Een kleine campus wordt net door die interventies gevoelsmatig zo groot mogelijk. Men kan er plekken blijven ontdekken. De typische stervormige lay-out van de gangen, met vijf vleugels en ertussen open ruimte, wordt grotendeels bewaard (...). Omdat de rechtenfaculteit amper twee jaar na de bouwvraag moest worden opgeleverd werd de architectuur ingeschakeld binnen het snelle bouwen. Waar mogelijk wordt de afwerkingsgraad beperkt, blijven technieken zichtbaar en wordt prefabricatie toegepast (alle ramen zijn bijvoorbeeld identiek). Het resultaat is een robuust gebouw dat voor minder dan € 1000 euro/m² kon worden gerealiseerd".

noArchitecten - © UHasselt

Beton, het antwoord op de uitdagingen van morgen

Optimale ruimtebenutting, inachtneming van krappe budgetten, milieudoelstellingen... Om dit alles concreet vorm te geven, moeten wij absoluut op een bouw materiaal kunnen rekenen dat ons door zijn grote soepelheid en intrinsieke eigenschappen de mogelijkheid zal bieden om deze uitdagingen aan te gaan. Beton biedt ongetwijfeld een esthetische, duurzame, lokale en economische oplossing om de woningen van morgen tegen een betaalbare prijs te bouwen! Beton houdt meer dan één troef achter de hand, maar voldoet in het bijzonder aan de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.

Milieu

In het kort (voor meer informatie kan de lezer terecht op de website van infobeton.be) kunnen wij zeggen dat beton uit natuurlijke grondstoffen is samengesteld en aan het einde van zijn levenscyclus volledig recyclebaar is. Door zijn thermische massa kan beton de CO₂-uitstoot verbonden aan het nodige energieverbruik voor luchtkoeling of verwarming tot 50% verminderen. Ten slotte biedt beton tal van oplossingen overal waar een risico van verontreiniging bestaat: zuiveringsstations, rioolstelsels, graansilo's, enz.

Sociaal

Beton is synoniem met wooncomfort. Behalve akoestisch isolerend en van nature thermisch regulerend, kent beton tal van innovatieve toepassingen waardoor het een verrassend, esthetisch en creatief materiaal wordt. Neem bijvoorbeeld de nieuwe generatie holle elementen voor vloeren en plafonds: die zijn tegelijkertijd lichter en maken thans ook steeds grotere overspanningen en lasten mogelijk.

Economisch

Beton is zeker een budgetvriendelijk materiaal. Dat is in de eerste plaats te danken aan zijn lokale productie (beton wordt in België geproduceerd), aan zijn onderhoudsvriendelijkheid, aan de kortere duur van de bouwplaatsen en zelfs de vermindering van de afwerkingskosten voor toepassingen van zichtbeton. Beton zal beslist nog van zich doen spreken... ook de kandidaat-bouwers en verbouwers van morgen zullen daar hun voordeel mee doen!

De economische conjunctuur

De bouwmarkt in 2013

(Bronnen: Confederatie Bouw en Euroconstruct)

De mondiale economische crisis heeft nog altijd een negatieve impact op de economische activiteiten van het land. De Belgische bouwsector die ten opzichte van de meeste andere Europese landen vrij stabiel was gebleven, gaat voortaan ook gebukt onder de crisis en het verlies aan vertrouwen van de investeerders. Uit de laatste barometer van het INR (Instituut voor de Nationale Rekeningen) blijkt dat de algemene activiteit in de bouwsector in 2013 ten opzichte van 2012 met 1,6% is gedaald.

Terwijl de sector van de niet-residentiële bouw in 2013 een stijging optekent van 2,2%, gaat de sector van nieuwe woningbouw achteruit met 1,5%. Merk ook op dat de sector van de woningrenovatie eveneens een lichte daling ondervindt van 1,8%.

Wat de sector van de openbare werken in 2013 betreft, die toont een forse postelectorale daling van 12%.

Foto: J. Van Hevel - Arch. Albert

De woningbouw

De sector van de nieuwe woningbouw tekent in 2013 een lichte daling (-1,5%) op van zijn algemene activiteit. Dit resultaat vindt zijn verklaring in de globale economische conjunctuur. Het aantal uitgereikte bouwvergunningen is echter gestegen, vooral aan het einde van het jaar, maar zonder een reële impact op de woningbouw in 2013.

Het aantal renovatievergunningen voor woongebouwen is ten opzichte van 2012 eveneens licht gedaald. Deze neerwaartse trend in de particuliere woningsector van energierenovaties is vermoedelijk het gevolg van de vrijwel algemene opheffing van de fiscale stimuli voor dit soort werken.

De niet-residentiële bouw

De sector van de niet-residentiële bouw noteert in 2013 een lichte stijging van 2,2%, maar doet het minder goed dan in 2012 (+5,9%). De niet-residentiële sector mindert dus vaart. Het aantal bouwvergunningen ligt ten opzichte van 2012 vrij laag. Merk voorts op dat de vergunningen voor nieuwbouw niet alleen een daling optekenen wat het aantal betreft (-3,3%) maar ook wat de gemiddelde grootte van de gebouwen betreft.

Foto: J. Van Hevel - Arch. E. Grondal

Openbare werken

Zoals vermeld in de inleiding van dit hoofdstuk, zijn de overheidsinvesteringen in 2013 fors gedaald (-12%). In een postelectoraal jaar is deze situatie in België traditiegetrouw een oude bekende. Het is echter moeilijk te oordelen of de omvang van deze opmerkelijke daling alleen aan deze postelectorale periode te wijten is. Andere factoren zoals de verarming van de gemeenten zouden de situatie wel eens kunnen verergeren. Het is duidelijk dat openbare werken op betere tijden wachten.

De bouwmarkt in 2014

De vooruitzichten in de bouw lijken er voor 2014, met een lichte stijging van 0,5% ten opzichte van 2013, iets beter uit te zien. Door de algemene economische crisis zullen particulieren en bedrijven vermoedelijk nog heel voorzichtig blijven in hun investeringen.

Alle hierna vermelde vooruitzichten moeten dus worden bevestigd. In een context van stijgende werkloosheid, de opheffing van sommige fiscale stimuli voor energiebesparingen en de strengere verplichtingen op niveau van de energieprestaties van gebouwen, wijst alles erop dat de problemen in 2014 nog niet van de baan zijn. Al deze omstandigheden zouden het vertrouwen van de investeerders wel eens kunnen aantasten.

Op middellange termijn lijkt het erop dat een effectieve heropleving in de bouwsector nog tot 2015 en zelfs 2016 zal uitblijven. Een ding staat vast, de Belgische bevolking groeit alsook het aantal eenoudergezinnen. Het aantal woningen zal dus ongetwijfeld moeten toenemen, zo niet zullen de woningprijzen onder druk komen te staan. Daartegenover staat dat het aantal beschikbare kantoorgebouwen toeneemt en de verbouwing ervan tot woongebouwen in overweging moet worden genomen.

De woningbouw

Het aantal bouwvergunningen in 2013 tekent een stijging op van 5,3%, met een duidelijk overwicht van nieuwe appartementen (+12,7%) ten koste van de eengezinswoningen (-3,1%). Uit de cijfers blijkt eveneens een groei van 4,3% van de woningrenovaties.

Niettemin, evenals in 2013, zou de activiteit in de sector van de nieuwe woningbouw in 2014-2015 naar verwachting stagneren. Zo anticipeert de Confederatie Bouw voor 2014 op een stagnerende tot licht betere bouwactiviteit (max. + 1%). Deze stagnatie laat zich verklaren door uiteenlopende belangenconflicten. Uiteraard wil de Belgische

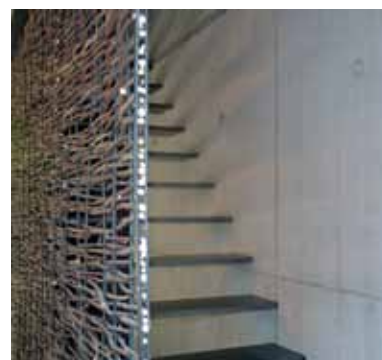

Foto: Diatheek FEBELCEM - Eric Schelstraete

vastgoedsector de dynamiek erin houden en ook de demografische druk weegt op onze steden. Deze elementen pleiten voor de bouw van nieuwe woningen. Financieringsproblemen van de gezinnen, het verlies aan vertrouwen in de economie en de harde realiteit van de werkloosheid, dringen echter een tegengestelde trend op.

De opheffing van talrijke fiscale stimuli, onder meer voor "energierenovaties", lijkt de traditionele stabiliteit van de renovatiesector eveneens aan het wankelen te hebben gebracht. Toch anticipeert de Confederatie Bouw op een groei van 3,2% ten opzichte van 2013 in deze sector die zijn gebruikelijke dynamiek niet heeft gekend.

De niet-residentiële bouw

Volgens de analyses van EUROCONSTRUCT zou de bouwactiviteit in de niet-residentiële sector in 2014-2015 eveneens een lichte daling optekenen van 1% tot 2%. Uiteraard is de economische en financiële crisis niet vreemd aan de grote voorzichtigheid van de bedrijven om te investeren.

Openbare werken

De overheidsbezuinigingen zouden de infrastructuurinvesteringen met een verdere 1% tot 2% kunnen doen dalen.

In 2014, zoals trouwens in 2013, zullen de verwachte investeringen in openbare werken niet het positieve effect kunnen genieten van gemeenteraadsverkiezingen. Wat zich noodzakelijkerwijs zal vertalen in een aanzienlijke daling van de activiteit in deze sector. Voor 2013 had EUROCONSTRUCT op een daling geanticipeerd van 3% die in werkelijkheid op -12% is uitgekomen! De wegeniswerken (vooral op de gemeentewegen) waren de grootste oorzaak van deze terugval. Alternatieve financieringen voor omvangrijke openbare werken moeten ernstig worden overwogen om het gebrek aan overheidsinvesteringen op te vangen.

Foto: Diatheek FEBELCEM - Luc Rens

Economische indicatoren van de Belgische cementindustrie

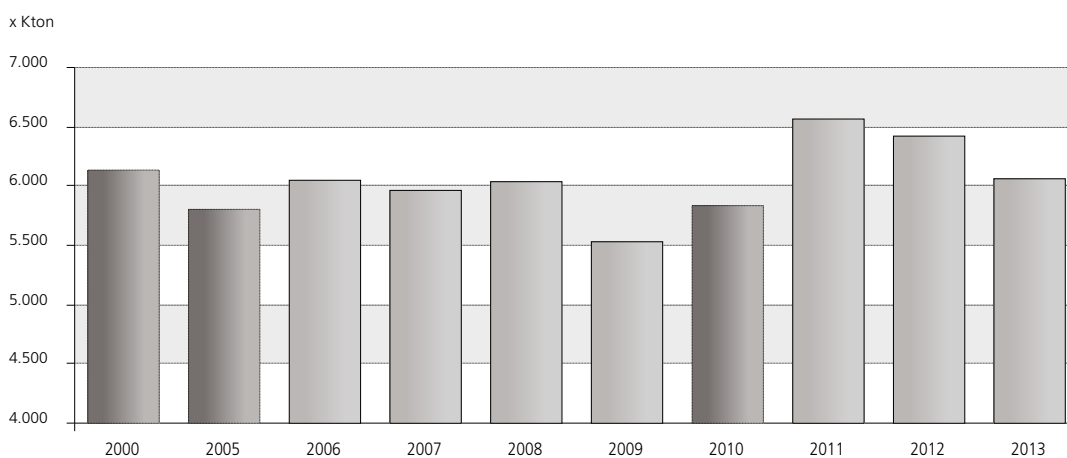
HET VERBRUIK VAN GRIJS CEMENT IN BELGIË

Zoals onze lezers zich wellicht herinneren, was 2011 een uitzonderlijk jaar. Het cementverbruik in België bereikte namelijk 6.553.000 ton en tekende hiermee een historisch hoogtepunt op. Na een daling van 2,2% in 2012, noteert de binnenlandse markt in 2013 een daling van 5,8% ten opzichte van 2012. Terwijl de Belgische cementindustrie in 2011 en 2012 uitzonderlijke resultaten kende, positioneert 2013 zich met een verbruik van 6.039.000 ton dicht bij het gemiddelde van de afgelopen tien jaar.

De Belgische bouwsector heeft moeite om uit het slop te geraken en deze trend is voelbaar in het cementverbruik. Het enige positieve element, volgens de officiële statistieken van de Nationale Bank Van België, is de forse daling van de import in 2013 met 15,2% ten gunste van de binnenlandse afzet die het jaar afsluit met een daling van slechts 2,3%.

Vergelijkenderwijs ligt het verbruikte volume in 2013 1,9% hoger dan het gemiddelde van de afgelopen tien jaar (van 2003 tot 2012) van 5.928.000 ton.

Tabel 1 - Cementverbruik in België

Bron: FEBELCEM

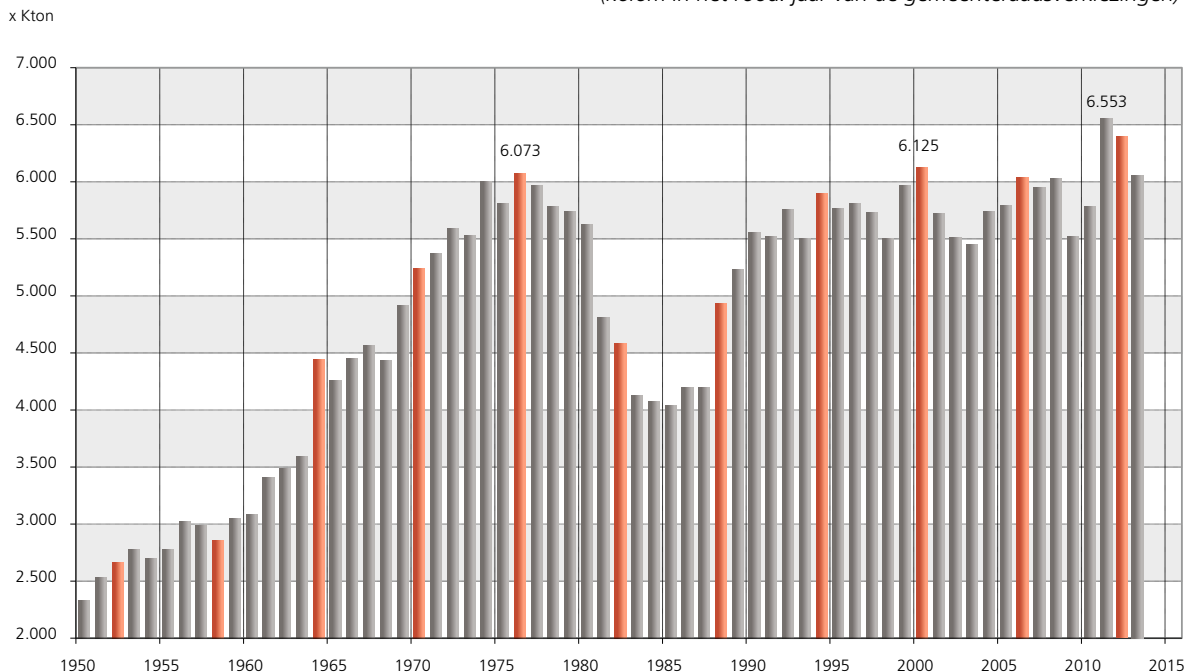
De binnenlandse markt tekent een terugval op te wijten aan een minder gestage bouwactiviteit zoals uitgelegd in de voorgaande paragraaf. Toch blijft de Belg vertrouwen stellen in beton als een duurzaam en economisch bouw materiaal.

De onderstaande grafiek geeft het verloop weer van het cementverbruik in België van 1950 tot op heden. Hieruit blijkt duidelijk de traditionele piek van het cementverbruik in de jaren van de gemeenteraadsverkiezingen in verhouding tot de voorgaande jaren.

Tabel 2 - Verloop van het cementverbruik sinds 1950

(kolom in het rood: jaar van de gemeenteraadsverkiezingen)

2013 kende een voorspelbare daling, hoofdzakelijk te wijten aan het postelelectorale effect maar ook aan de strenge winter en ten slotte aan het verlies aan vertrouwen van de investeerders ten gevolge van de aanhoudende economische crisis en stijgende werkloosheid.

In 2014 zal het cementverbruik ten opzichte van 2013 naar verwachting nog licht dalen, met ongeveer 3% tot 4%, aangezien vóór 1015 niet op een opmerkelijke heropleving van de economische activiteit wordt geanticipeerd. De zachte weersomstandigheden van begin 2014 zouden echter een gunstige impact kunnen hebben op het cementverbruik.

Onze sector blijft zijn hoop stellen in een groei van de bouwactiviteit, en vooral van het cementverbruik, rekening houdend met de toekomstperspectieven verbonden aan de duurzame bouw waar het beton, dankzij zijn al ettelijke keren vermelde intrinsieke eigenschappen, hét bouw materiaal bij uitstek is. Beton reikt de ontwerpers van morgen ongetwijfeld tal van oplossingen en antwoorden aan! Daarom ziet de cementsector de toekomst hoopvol tegemoet.

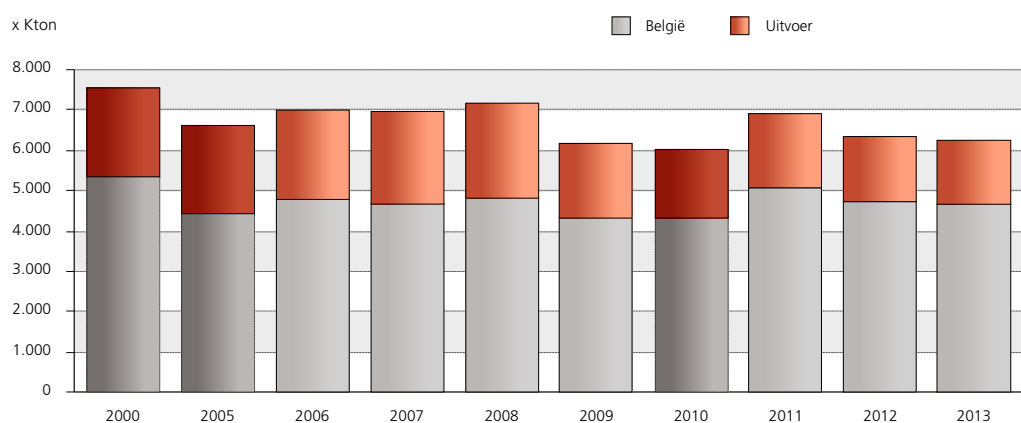
LEVERINGEN DOOR DE LEDEN

De totale afzet van grijs cement van de leden van de Federatie van de Belgische Cementnijverheid bereikt 6.118.950 ton in 2013, wat overeenstemt met een daling van 2,6% (of -161.427 ton) ten opzichte van 2012.

Terwijl het volume van de totale afzet in 2010 ten opzichte van de afgelopen tien jaar een laagtepunt bereikte, tekende 2011 opnieuw zeer goede cijfers op zoals in 2006-2008. Vandaag moeten wij vaststellen dat de afzet in 2013 6,7% lager ligt dan het gemiddelde van 6.561.000 ton van de afgelopen tien jaar.

Het aandeel van de binnenlandse afzet in de totale afzet van 2013 vertegenwoordigt 74,7%, nagenoeg ongewijzigd ten opzichte van 2012 (74,5%).

Tabel 3 - Afzet van de leden in België en aan de export

Bron: FEBELCEM

Om de totale afzet van onze leden te kennen, moeten hierbij de exportleveringen van klinker worden geteld die in de voorgaande tabel niet zijn meegerekend. Zo bedraagt de totale afzet van onze leden dus 6.948.510 ton in 2013, ten opzichte van 6.980.789 ton in 2012, of een terugval van slechts 0,5%.

Foto: Diatheek CBR

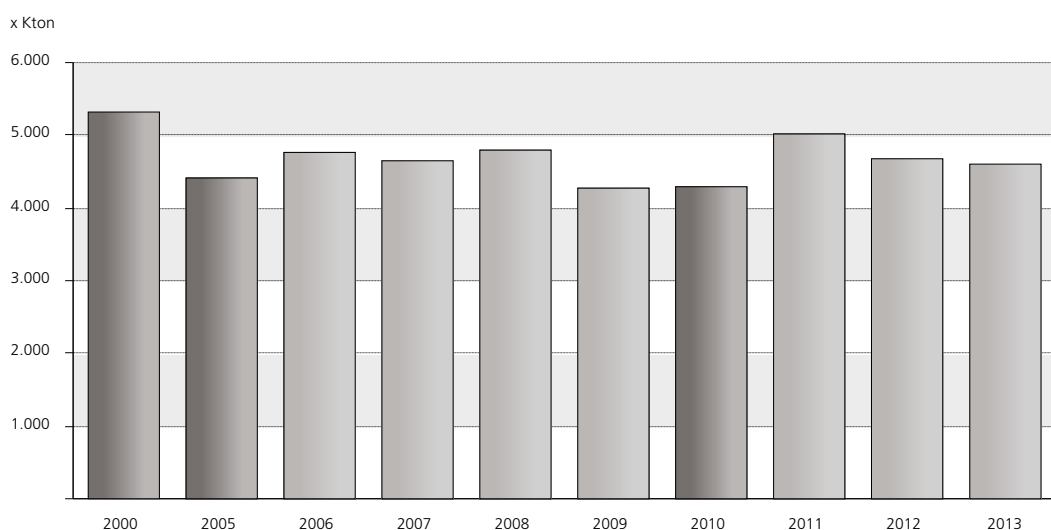
LEVERINGEN DOOR DE LEDEN OP DE BELGISCHE MARKT

Eind december 2013 bedraagt de afzet van de leden op de Belgische markt 4.570.677 ton, wat ten opzichte van de in 2012 geleverde tonnage een daling vertegenwoordigt van 2,3% of 107.204 ton.

De Belgische cementindustrie kan zich dus gelukkig prijzen dat de terugval op de binnenlandse markt in 2013 beperkt is gebleven. Rekening houdend met de omvang van de importactiviteit die weliswaar is gekrompen, blijft de markt zeer gespannen en weinig winstgevend.

Zoals uit de onderstaande grafiek blijkt, ligt de totale tonnage geleverd in 2013 750.000 ton lager dan het hoogtepunt van 2000, of een terugval van zowat 14%.

Tabel 4 - Afzet van de leden op de Belgische markt

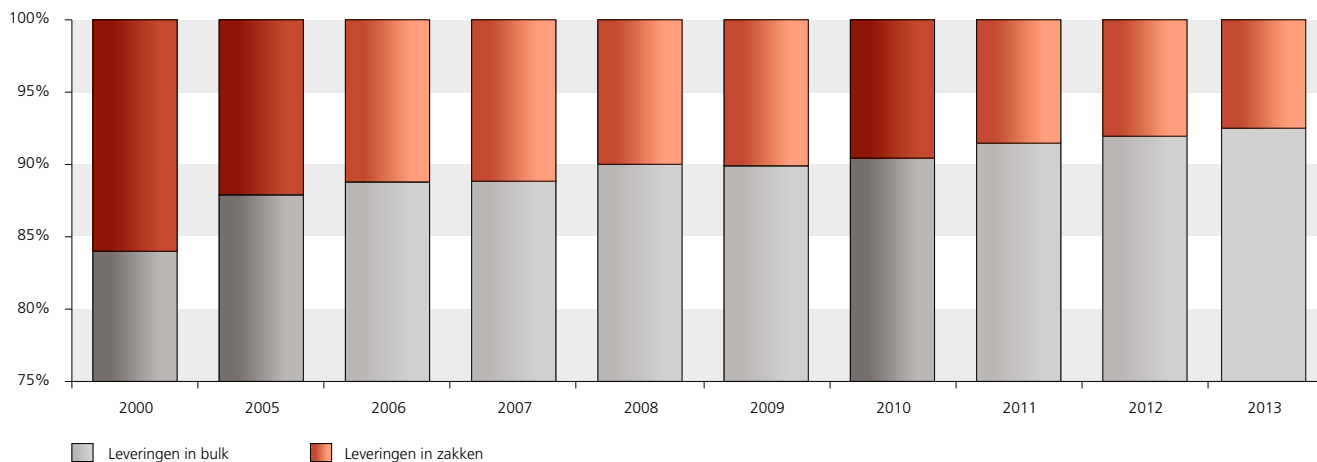
Bron: leden van FEBELCEM

Leveringen door de leden volgens verpakkingswijze

Ten opzichte van 2012 is de tonnage van de leveringen in bulk met 1,8% en van de leveringen in zakken met 8% gedaald.

Voor de Belgische markt is de symbolische verhouding van minder dan 10% cementleveringen in zakken (of 7,6% om precies te zijn) voor meer dan 90% cementleveringen in bulk (of 92,4% om precies te zijn) in 2013 nagenoeg ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2012.

Tabel 5 - Afzet van de leden volgens verpakkingswijze

Bron: leden van FEBELCEM

De afzet van de leden volgens afnemerscategorie

De sector van het stortklaar beton is ongetwijfeld nog altijd de grootste afnemer van de leden van FEBELCEM. In absolute cijfers vertegenwoordigt deze sector een aandeel van 54,6% in de binnenlandse afzet, ten opzichte van 55% in 2012. Met 2.498.000 ton tekent de tonnage een daling op van 2,1% ten opzichte van het vorige jaar.

De sector van de prefab beton- en vezelcementproducten op zijn beurt daalt met 9,1% ten opzichte van zijn niveau van 2012. Met 1.024.000 ton geleverd in 2013, bedraagt het relatieve aandeel van deze sector 22,4% in de afzet van de leden, ten opzichte van 24,1% in 2012.

De leveringen op de bouwplaatsen bedragen 636.000 ton of een stijging van 10,4% ten opzichte van 2012. Deze leveringen op de bouwplaatsen vertegenwoordigen thans een aandeel van 14% in de binnenlandse afzet, ten opzichte van 12,3% in 2012.

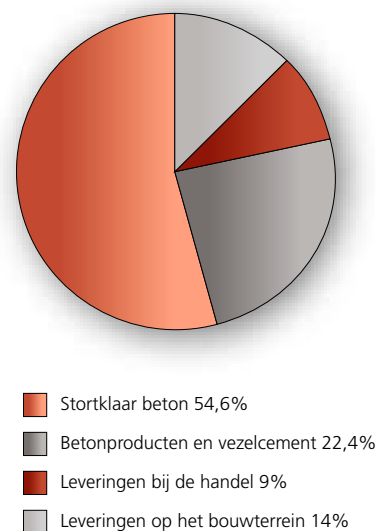
Ten slotte, handhaven de leveringen aan de handel zich in 2013 op 9% met tegelijkertijd een daling van de geleverde hoeveelheid met 2,8% voor een totaal van 412.000 ton.

DE IMPORT VAN GRIJS CEMENT IN BELGIË

Met een volume van 1.468.382 ton in 2013 ten opzichte van 1.731.627 ton in 2012, registreert de import van grijs cement een forse daling van 263.245 ton of 15,2%. Het marktaandeel van de importeurs in 2013 is dus gedaald ten gunste van de afzet van de Belgische cementindustrie die het jaar afsluit met een daling van slechts 2,3%.

Het relatieve aandeel van de import in het verbruik van grijs cement daalt in 2013 dus opnieuw onder de drempel van 25%, namelijk 24,3%, ten opzichte van 27% in 2012.

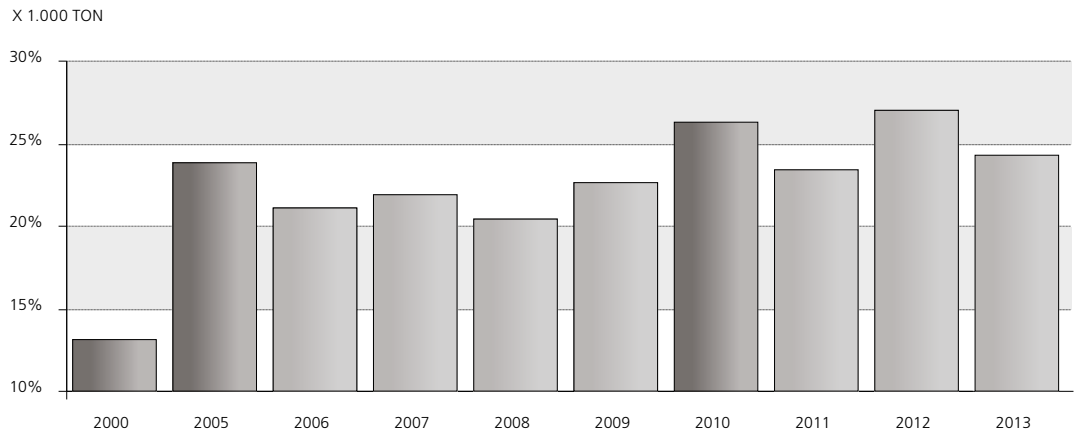
Grafiek 6 - Afzet van de leden volgens afnemerscategorie

Bron: leden van FEBELCEM

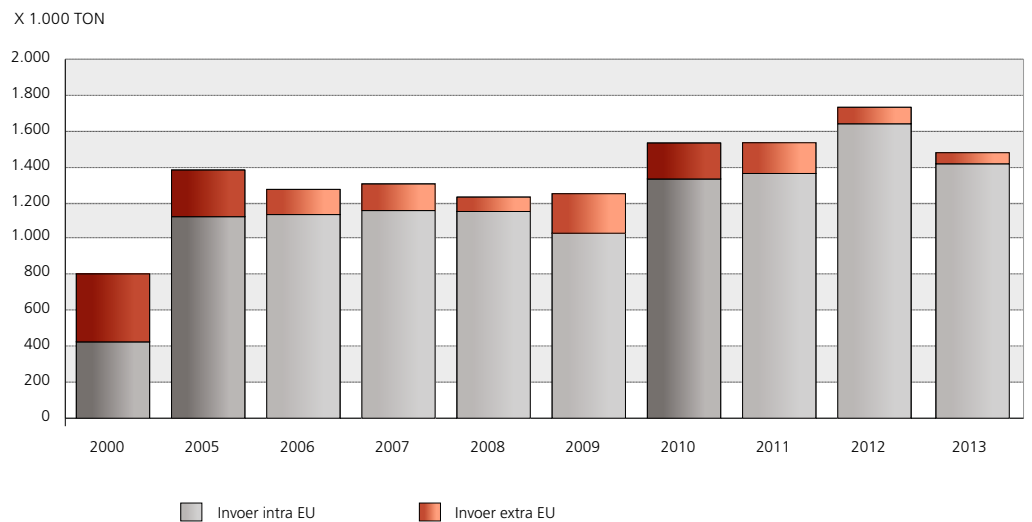
Tabel 7 - Import van grijs cement in België

Bron: BNB / FEBELCEM

Uitgesplitst naar herkomst, is 97% van de cementimport afkomstig van EU-landen (met een importvolume in 2013 van 1.419.815 ton) en 3% van niet-EU-landen (of een importvolume van 48.567 ton).

Tabel 8 - EU-import en NIET-EU-import

Bron: BNB / FEBELCEM

Foto: Diatheek CCB

De investeringen in de cementindustrie

De investeringen van de leden van FEBELCEM in 2013 bedragen 28,5 miljoen euro. Dit bedrag betekent een stijging van 19,6% ten opzichte van de investeringen in 2012 maar ligt nog 6,9% onder het gemiddelde van de afgelopen vijf jaar.

85% van de in 2013 geïnvesteerde bedragen was bestemd voor investeringen in nieuwe of voor reparaties van de bestaande machines, installaties en voertuigen. 15% ging naar de bouw of de reparatie van gebouwen of andere werken. Merk ook op dat ongeveer 5,5% van het totaalbedrag van deze investeringen aan milieubescherming werd besteed.

De cementindustrie en duurzame ontwikkeling

Memorandum in de aanloop naar de verkiezingen

De verkiezingskalender dicteert het spel... Op 25 mei a.s. vinden inderdaad belangrijke verkiezingen plaats (federale, gewestelijke en Europese verkiezingen) die bepalend zullen zijn voor het nieuwe politieke landschap van ons land. Daarom wenst de Belgische cementindustrie de beleidsmakers van morgen te wijzen op haar prioriteiten en voorstellen inzake milieu en energie. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

CO₂ en klimaatverandering

De uitvoering van een voorspelbare, betrouwbare en stabiele structurele hervorming van het ETS.

Hoewel het emissiehandelssysteem (ETS-Emission Trading System) al in 2009 het voorwerp was van een lange en radicale hervorming, staat het nog altijd op de agenda. Zo lijkt het erop dat de Europese Commissie in de derde trading periode een hervorming plant van het systeem. Recentelijk heeft de Europese Unie haar strategisch kader voor het klimaat- en energiebeleid voor 2030 bekendgemaakt. Het door de Europese Commissie voorgestelde strategische kader voor 2030 integreert een aantal beleidsdoelstellingen inzake de terugdringing van de CO₂-uitstoot, de productie van hernieuwbare energie en de verbetering van energie-efficiëntie (ook al zal die bij de herziening van de desbetreffende richtlijn meer in detail worden geanalyseerd). De cementindustrie zal heel alert zijn op de initiatieven (wettelijke, juridische, enz.) die met het oog op de structurele hervorming van het emissiehandelssysteem zullen worden genomen. Deze hervorming moet een duurzame uitwerking hebben op de terugdringing van de CO₂-uitstoot en tegelijkertijd de groei en het concurrentievermogen van de bedrijven steunen. De initiatieven die de Europese Commissie zal nemen, moeten bijdragen tot een voorspelbaar en stabiel wettelijk kader op lange termijn. In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Herzieningen van het emissiehandelssysteem in de lopende trading periode vermijden, wat de heersende onzekerheid alleen maar zou verergeren.
- Van nu af aan werken aan de invoering van een voorspelbaar, betrouwbaar en stabiel structureel kader voor de periode na 2020.
- De oorzaken en niet de gevolgen van de gebrekkige werking van het emissiehandelssysteem aanpakken: de toekenning van een vaste en onveranderlijke hoeveelheid emissierechten, ongeacht de heersende economische situatie, is één van de oorzaken van deze gebrekkige werking.

De verdere steunverlening aan de vrijwillige akkoorden voor een grotere energie-efficiëntie en de terugdringing van de CO₂-uitstoot.

In het kader van de eerste vrijwillige akkoorden 1999-2012 voor de terugdringing van de broeikasgasemissies en een grotere energie-efficiëntie, is de cementsector zijn verbintenissen

© Diatheek CCB

© Diatheek Holcim

met succes nagekomen en heeft zijn bereidheid uitgedrukt om deze vrijwillige aanpak voor de periode 2013-2020 voort te zetten. In verhouding tot de eerste akkoorden, werd de lat hoger gelegd (bijvoorbeeld met dwingende doelen voor de CO₂-grenswaarden en de energie-efficiëntie, evenals de invoering van doelen en middelen voor het gebruik van hernieuwbare energieën en voor de vermindering van de ecologische voetafdruk van de producten). De akkoorden stellen eveneens nauwere banden voor in termen van milieuvergunningen en verplichtingen inzake klimaatverandering.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Verdere steunverlening aan de vrijwillige akkoorden die een grotere energie-efficiëntie en de terugdringing van de CO₂-uitstoot beogen en hun relevantie bij de Europese Commissie bepleiten.
- Voor de deelnemende bedrijven, voorzien in en zorgen voor de effectieve tenuitvoerlegging van steunmaatregelen ter verlichting van de energie- en CO₂-meerkosten.

De bescherming van de sector tegen het risico van "CO₂-lekken" (carbon leakage) in het kader van een coherent beleid inzake CO₂, klimaatverandering en energie.

Het Europese emissiehandelssysteem (ETS-Emission Trading System) voorziet in een beschermingsmechanisme van de Europese bedrijven tegenover hun niet-EU-concurrenten die niet aan dezelfde regels inzake milieubescherming onderworpen zijn. Uit een analyse uitgevoerd in 2009, is gebleken dat de cementsector bijzonder blootgesteld is aan dit risico. Momenteel wordt een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd. In de huidige context van zware economische crisis en bij gebrek aan internationale belangstelling voor een bindende globale overeenkomst inzake klimaatverandering, moet de Belgische overheid er meer dan ooit op toezien dat de steunmaatregelen ter bescherming van het concurrentievermogen van de in België gevestigde bedrijven worden toegepast en aangescherpt.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- In het kader van de risicoanalyse van CO₂-lekken die thans wordt uitgevoerd, de oorspronkelijke criteria bevestigen zoals toegepast bij de risicoanalyse uitgevoerd in 2009.
- Zorgen voor een voorspelbaar en stabiel wettelijk kader voor de bedrijven door het behoud van de parameters van de oorspronkelijke analyse.

Emissies in de atmosfeer

De optimale omzetting garanderen van de Richtlijn inzake industriële emissies (IED)

De sector heeft het project voor de omzetting in de nationale wetgeving van de richtlijn inzake industriële emissies (IED) aandachtig gevolgd en eraan meegewerkt. Deze richtlijn vervangt onder meer de IPPC-richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging. In aansluiting op deze omzetting heeft de Europese Commissie een uitvoeringsbesluit goedgekeurd tot de vaststelling van de BBT-conclusies (beste beschikbare technieken) voor de cementproductie. Deze conclusies zullen de basis vormen voor de bepaling tegen 2017 van de nieuwe exploitatievoorwaarden voor cementfabrieken.

Hoewel het kader en de context van de toekomstige milieuvergunningen duidelijker worden, blijft echter onzekerheid bestaan over de inhoud en draagwijdte van het situatierapport over de toestand van de bodem dat de bedrijven in het kader van de IED moeten opstellen. Een verduidelijking van de eisen ter zake door de Europese Commissie laat op zich wachten, terwijl het de sector ongehoord lijkt om dit rapport gelijk te stellen met de strengste eisen inzake bodembescherming.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Bij de bepaling van de nieuwe exploitatievoorschriften het principe van flexibiliteit toepassen, d.w.z. rekening houden met de lokale en specifieke kenmerken van de verschillende cementbedrijven.
- Het in het kader van de IED-richtlijn gevraagde situatierapport niet gelijkstellen met de strengste eisen inzake bodembescherming.
- Toezien op de samenhang met andere wetgevingen over emissies in de atmosfeer en meer bepaald met de richtlijn inzake de nationale emissiegrenswaarden.

De valorisatie van afvalstoffen

De valorisatie van afvalstoffen bovenaan plaatsen op de hiërarchie van de methoden voor afvalverwerking

De cementindustrie is een belangrijke marktspeeler en voorloper in het hergebruik en de nuttige toepassing van secundaire grondstoffen en alternatieve brandstoffen. Thans wordt meer dan 50% van de energiebehoefte van de Waalse cementfabrieken uit afval gewonnen, terwijl het gebruik van secundaire grondstoffen toelaat om duizenden ton natuurlijke hulpbronnen te besparen.

Bovendien genieten de cementfabrieken het unieke voordeel van co-processing, d.w.z. de combinatie van deze twee vormen van nuttige toepassing: uit hetzelfde afval worden namelijk zowel energie als grondstoffen teruggewonnen. Wij wijzen erop dat dit een essentieel element is van de concurrentiekracht van de sector die bovendien concreet tegemoetkomt aan de bezorgdheid en uitdagingen van de overheid inzake energieonafhankelijkheid, rationeel gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en energie-efficiënte processen.

Co-processing van afval in de cementfabrieken beantwoordt dus aan de nuttige toepassing van afval voor zowel de opwekking van energie als de recycling van grondstoffen. Omdat co-processing qua milieu-impact een betere oplossing biedt dan de verbranding met energierugwinning, lijkt het logisch en billijk om co-processing een hogere plaats toe te kennen in de hiërarchie van de afvalverwerking.

Bovendien moet de overheid nog een duidelijk standpunt bepalen met betrekking tot de einde afvalstatuut (EOW-status). De cementindustrie meent dat dit "end-of-waste" statuut uitsluitend op bepaalde niet-gevaarlijke afvalstromen toepasselijk mag zijn en een gepaste controle vereist om zijn onrechtmatige toepassing te vermijden in een poging om de afvalwetgeving te omzeilen. Het betreft een zeer delicate kwestie, waardoor de voorzichtigheid van de overheid op dit gebied zeer begrijpelijk is.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Co-processing een specifieke plaats toekennen in de hiërarchie van de afvalverwerking (Ladder van Lansink), tussen "recycling" en de "andere vormen van valorisatie".
- Een einde afvalstatuut bepalen en streng afbakenen om misbruik te voorkomen.
- De organisatie van en het toezicht op de tenuitvoerlegging van de specifieke afvalwetgeving, waarbij de ter beschikking gestelde economische hulpmiddelen voor de verschillende soorten afval de meest efficiënte verwerkingsmethoden ondersteunen. De economische hulpmiddelen moeten zodanig georganiseerd zijn om oneerlijke concurrentie tussen de operatoren te vermijden.

© J. Van Hevel

Toegang tot ontginningsgebieden

Prioritaire toegang tot de ontginningsgebieden

Toegang tot de ontginningsgebieden blijft een absolute prioriteit voor de cementsector. Om de cementovens met de nodige grondstoffen voor de cementproductie te bevoorraden, moeten de cementfabrieken over natuurlijke ontginningsgebieden dichtbij de productievestigingen kunnen beschikken. De "lokale productie" is een van de specifieke kenmerken van de cementindustrie. Dat is vooral het geval in België waar de activiteiten van ontginning en productie van cement goed geïntegreerd zijn en waar de nodige delfstoffen van goede kwaliteit in de bodem aanwezig zijn. De sector moet echter over de nodige vergunningen kunnen beschikken om de vindplaatsen te exploreren en te ontginnen. Op een aantal vindplaatsen zullen de delfstoffen binnenkort uitgeput zijn. Voor het voortbestaan van de Belgische cementindustrie is het absoluut noodzakelijk dat de betrokken cementbedrijven over de nodige en aangepaste vergunningen kunnen beschikken. De onderzoeksduur van de dossiers en de verschillende formaliteiten, zijn sleutelementen in de strategische keuzen van de bedrijven. Daarom dringt de sector aan op een stabiel wettelijk kader op lange termijn.

© Diatheek CBR

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Het voortbestaan van de Belgische cementindustrie vrijwaren door een prioritaire toegang tot de ontginningsgebieden
- Een grote efficiëntie handhaven bij het onderzoek van de dossiers en bij de nodige formaliteiten voor het verkrijgen van de vergunningen
- Zorgen voor een stabiel wettelijk kader op lange termijn

Energiefiscaliteit

Voorzien in steunmaatregelen ter bescherming van het concurrentievermogen van de bedrijven

De cementsector is een energie-intensieve sector. Deze energiebehoefte vloeit voort uit de aard van het productieproces dat extreem hoge temperaturen vereist voor de verwerking van de grondstoffen en de fabricage van het cement (klinker). Om zijn energieweging te verminderen, heeft de sector zijn initiatieven en projecten opgedreven ter bevordering onder meer van een rationeel energiegebruik en van de co-processing van afval. Zo ook neemt de sector actie deel aan de vrijwillige CO₂- en energieakkoorden en heeft grote investeringen gedaan voor de behandeling en verwerking van afval tot alternatieve brandstoffen. Deze inspanningen van de sector beogen zijn concurrentievermogen te bevorderen en zijn concurrentiepositie te consolideren tegenover de cementimporteurs die hun activiteiten uitbreiden en tegenover steeds agressievere handelsstrategieën. Met het oog op een groter concurrentievermogen, wenst de sector dat de overheid de fiscale wanverhouding aanpakt waarmee de in België gevestigde bedrijven te kampen hebben in verhouding tot hun EU- of niet-EU-concurrenten. Ontsporingen zoals die van de subsidiëring van het hernieuwbare circuit en de herhaalde neiging om de circuits voor nuttige toepassing en afvalrecycling zoals co-processing in de cementindustrie steeds meer te belasten, wegen zwaar op het concurrentievermogen van de bedrijven en moeten in de toekomst absoluut worden vermeden.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- De bedrijven steunen in hun inspanningen ter verbetering van hun concurrentievermogen, en de duurzame circuits niet benadelen.
- Steunmaatregelen bevorderen ter verlichting van de energiemeerkosten van bedrijven die vrijwillig stappen ondernemen om hun milieu-impact te verminderen.
- De steunmaatregelen voor hernieuwbare energieën hervormen zodat de kost ervan niet langer grotendeels ten laste valt van de bedrijven.

Afvalstoffenfiscaliteit

Geen heffing opleggen op de coverbranding van niet-gevaarlijk afval

De cementsector heeft de coverbranding van afval ontwikkeld om een alternatief te bieden voor het gebruik van fossiele brandstoffen en van primaire grondstoffen door de verbranding van afvalstromen met een equivalente calorische waarde. Deze nuttige toepassing draagt bij tot de diversificatie van de energietoevoer en komt optimaal tegemoet aan de doelstellingen van een rationeel gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en van duurzame ontwikkeling. Op die manier wil de sector het verantwoorde en duurzame gebruik van de primaire en secundaire grondstoffen alsook de kringlooeconomie van de grondstoffen bevorderen. Op niveau van de wetgeving op afvalstoffen, heeft de wetgever zijn strategie toegespitst op de hiërarchie van de methoden voor afvalverwerking. Zo werden maatregelen ingevoerd ter bevordering van de valorisatie. In dit kader vermelden wij onder meer het verbod op technische ingraving (CTI) of nog de belasting op afvalverwijdering. Op fiscaal niveau heeft dit beleid zich vertaald in een wetgeving ter preventie van afvalproductie en ter bevordering van een gestaag niveau van recycling en nuttige toepassing. De cementsector is ervan overtuigd dat een belasting een stimulerend effect moet hebben en, vooral op het gebied van afval, het verantwoorde en duurzame gebruik van primaire en secundaire grondstoffen moet bevorderen. Indien een belasting bedoeld is ter preventie van afvalproductie, is het echter ondenkbaar dat die eveneens procedés benadeelt die bijdragen tot de nuttige toepassing of recycling van afval. Zoals eerder uitgelegd laat co-processing in een cementfabriek de nuttige toepassing toe van afval voor zowel de opwekking van energie als de recycling van grondstoffen. Dit specifieke kenmerk moet co-processing toelaten een hogere plaats in te nemen in de hiërarchie van de methoden voor afvalverwerking, hoger dan de verbranding met energieretrouw. De heffing op coverbranding van niet-gevaarlijk afval in de cementfabrieken, zal geen enkel effect hebben op de hoeveelheid afvalproductie. Integendeel zelfs, om zijn concurrentievermogen te behouden, kan de sector wel eens verplicht worden om fossiele brandstoffen te gaan gebruiken die meer broeikasgassen uitstoten, of grondstoffen die wij nu juist willen sparen.

In deze context heeft de sector de volgende verwachtingen geformuleerd:

- Vermijden om een heffing op te leggen op de coverbranding van niet-gevaarlijk afval.
- De circuits voor nuttige toepassing van afval ondersteunen die het beste potentieel bieden voor het milieu.
- Factor 0,7 behouden die wordt toegepast op de gewestelijke heffingen verschuldigd door bedrijven die onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. Doordat de gewestelijke heffingen niet aftrekbaar zijn, moet deze maatregel de billijkheid handhaven tussen de operatoren die al dan niet onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting en bijdragen tot het behoud van het concurrentievermogen van de bedrijven. Dit voordeel dat maar loopt tot 2014, moet behouden blijven.

© foto J. Van Hevel

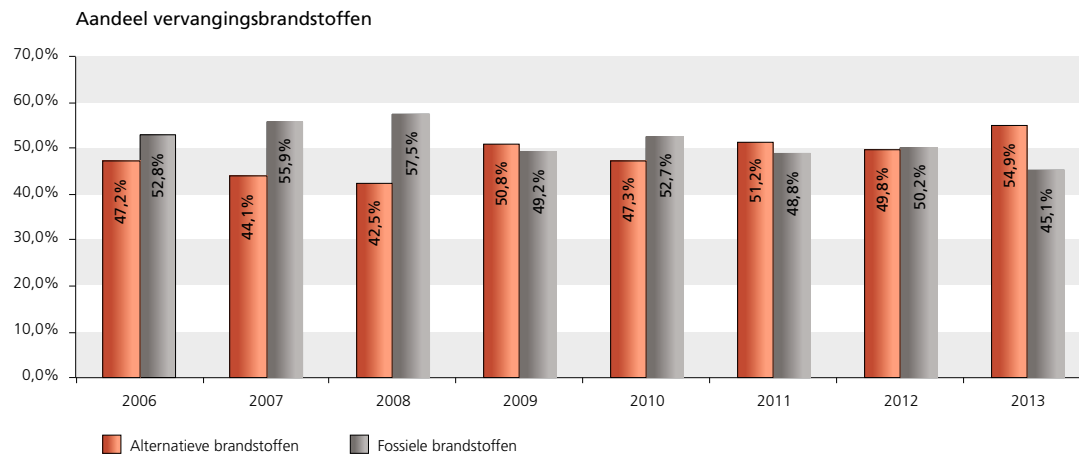
Milieu-indicatoren van de cementindustrie

Elk jaar publiceert de Belgische cementnijverheid in haar jaarverslag een aantal indicatoren. Uit het goede verloop van deze indicatoren blijkt de relevantie van de inspanningen die de leden van FEBELCEM leveren ter bescherming van het milieu.

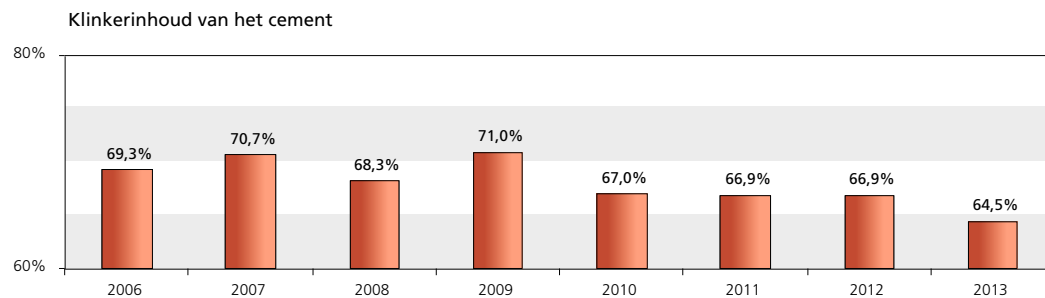
Valorisatie grondstoffen en energie

De cementindustrie is een belangrijke marktplaatspeler en voorloper in het hergebruik en de nuttige toepassing van secundaire grondstoffen en alternatieve brandstoffen.

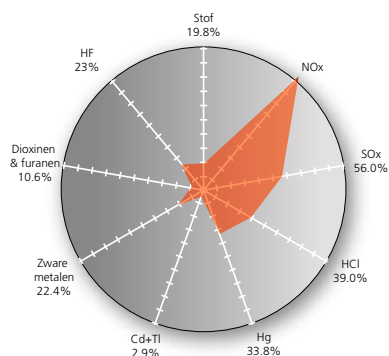
Wat de nuttige toepassing voor energie betreft, tekent het aandeel van alternatieve brandstoffen in 2013 een mooie stijging op (+5,1% ten opzichte van 2012). Deze alternatieve brandstoffen leveren meer dan de helft van de nodige energie voor de productie van klinker. Met deze prestaties bewijst de sector zijn beheersing van het circuit van nuttige toepassing en draagt bij tot de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.

Wat de nuttige toepassing voor grondstoffen betreft, d.w.z. alternatieve grondstoffen voor klinker zoals hoogovenslak of vliegas, boekt de sector betere resultaten dan in 2011 en 2012. In 2013 tekent de sector het laagste percentage klinker op van de afgelopen jaren: 64,5%.

2013

Emissies in de atmosfeer

Voor de grafische weergave werden de emissiegrenswaarden (EGW) - uitgedrukt in concentratie van verontreinigende stoffen in de rook en toepasselijk op dagelijkse emissiegemiddelden - als jaarlijkse grenswaarden gebruikt. In de praktijk moeten de metingen voor de vergelijking van de emissiewaarden met de EGW betrouwbaarheidsintervallen in acht nemen (overeenkomstig de wetgeving op de verbrandings- en coverbrandingsinstallaties van gevaarlijk afval), wat voor de hier vermelde waarden niet het geval is. Deze grafieken moeten dus worden gezien als een indicator van de gewogen jaarlijkse emissieniveaus van de sector ten opzichte van de dagelijkse emissiegrenswaarden. De jaarlijkse emissiegrenswaarden zoals hier gedefinieerd, zijn dus louter indicatief. Deze weergave veronderstelt dat de resultaten eveneens afhankelijk zijn van het (neerwaartse) verloop van de emissiegrenswaarden.

Voor een aantal cementinstallaties van de sector markeert 2013 de toepassing van strengere emissiegrenswaarden voor NOx, SOx of nog voor stofdeeltjes. De absolute hoeveelheden van deze verontreinigende stoffen zijn in 2012 en 2013 fors gedaald.

In vergelijking met de afgelopen jaren vertoont de NOx-uitstoot een lichte overschrijding, wat te wijten is aan de geleidelijke aanpassing van de installaties aan strengere emissiegrenswaarden.

Sectorakkoord CO₂/Energie

Eerste generatie sectorakkoord 2004-2012

De sector heeft het eerste generatie sectorakkoord met succes afgesloten. Zowel op niveau van energie-efficiëntie (EEI) als de terugdringing van de CO₂-uitstoot (BKGI) heeft de sector de met het Waalse Gewest vastgestelde doelstellingen bereikt en zelfs overtroffen.

	1999	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Beoogde doelstelling
IEE	100%	95,1%	96,1%	94,5%	94,5%	97,4%	90,7%	92,0%	91,3%	91,5%	91,7%
Energie-BKGI	100%	88,9%	89,6%	88,6%	88,0%	87,9%	78,2%	82,7%	82,3%	81,2%	90,5%

Met het oog op de terugdringing van zijn uitstoot van broeikasgassen en een grotere energie-efficiëntie, had de sector in zijn sectorplan drie actiehefbomen bepaald:

- de nuttige toepassing van alternatieve brandstoffen,
- de nuttige toepassing van secundaire grondstoffen om het klinkeraandeel in cement te verminderen,
- een grotere energie-efficiëntie van het productieproces.

De integratie van deze drie hefbomen tijdens de gehele looptijd van het sectorakkoord heeft een directe impact gehad op de prestatie-indices.

Opslag van hoogovenslak

© Diatheek FEBELCEM

Wat de terugdringing van de CO₂-uitstoot betreft, heeft de nuttige toepassing van alternatieve brandstoffen, en meer bepaald de afvalstromen met biomassa, ertoe geleid dat de beoogde doelstellingen ruim overtroffen werden. De sector is zich al lang bewust van het belang een circuit voor nuttige toepassing te ontwikkelen dat bijdraagt tot zijn energieonafhankelijkheid, tot het rationeel gebruik van de hulpbronnen en tot de energie-efficiëntie van het productieproces.

De nuttige toepassing van secundaire grondstoffen zoals hoogovenslak of vliegas, waardoor het klinkergehalte in het cement daalt, heeft eveneens bijgedragen tot de beperking van de milieu-impact van het productieproces.

Op Europees niveau tekent de Belgische cementsector een van de beste percentages inzake valorisatie op. Dat is trouwens een belangrijk aspect van zijn concurrentievermogen.

De doelmatige uitvoering van het oorspronkelijk verbeterpotentieel (96,43%) op niveau van energie-efficiëntie en de benutting van nieuwe verbetermogelijkheden, hebben bijgedragen tot de verwezenlijking van de EEI-doelstelling. De energieprestatie van de cementinstallaties is sterk afhankelijk van de marktvraag naar de producten. Niettegenstaande de productmix gedomineerd wordt door hoogovencement en/of cement met hogere sterkteklasse (d.w.z. fijner gemalen en dus meer energie vergend), kan de Belgische cementindustrie prat gaan op een zeer hoge energie-efficiëntie die op één lijn zit met die van haar Europese collega's. De algemene en verplichte toepassing van de beste beschikbare technieken (BBT) in de Belgische cementfabrieken overeenkomstig de Richtlijn inzake de Industriële Emissies (IED, ex-IPPC), garandeert hoge prestaties van de cementinstallaties.

Hoofdstuk 4

Het Departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling: hoogtepunten in 2013

De activiteiten van het Departement Promotie, Onderzoek & Ontwikkeling zijn hoofdzakelijk gericht op de kwaliteitszorg in de bouw en omvatten onder meer:

- *de kwaliteit van de materialen en producten, onder meer door de promotie van het BENOR-keurmerk,*
- *de ontwerpqualität van de bouwprojecten (architecturaal, stedenbouwkundig, enz.) door de bijdragen van onze ingenieurs en ingenieur-architecten aan cursussen en opleidingen,*
- *de uitvoeringskwaliteit, onder meer door tal van technische assistenties,*
- *de kwaliteit van het eindproduct, bijvoorbeeld door de publicatie van voorbeeldprojecten.*

Let wel dat dit hoofdstuk zich beperkt tot de voorstelling van de kernactiviteiten van het departement "POO". De dagelijkse werkzaamheden, onder meer de bezoeken aan de bouwplaatsen, de technische ondersteuning, de verstrekte cursussen in scholen en universiteiten of nog de medewerking aan talrijke werkgroepen, komen hier dus niet aan bod. Deze activiteiten worden echter regelmatig gepubliceerd in onze newsletter "FEBELCEM info". Deze newsletter is voor onze lezers en leden beschikbaar op eenvoudig verzoek aan het secretariaat op het volgende e-mailadres: m.scherps@febelcem.be

FEBELCEM-publicaties

In het kader van het Dossier Cement van FEBELCEM werden in 2013 drie cement-bulletins gepubliceerd.

Wij stellen ze u hierna in chronologische volgorde voor:

"Beton en passiefbouw"

Dit bulletin behandelt het thema van de lage energie- of passiefgebouwen, van fundamenteel belang voor de toekomst van onze sector. Zowel uit de praktijk als uit wetenschappelijke studies blijken de talrijke voordelen die massieve bouwmaterialen zoals beton bieden voor de passiefbouw. Deze voordelen betreffen niet alleen het wooncomfort, maar ook de economische aspecten en milieuprestaties. Kortom, de kwaliteiten van massieve materialen zoals beton, bestrijken alle dimensies van duurzame ontwikkeling. Dit jongste bulletin in de reeks "Architectuur" van ons "Dossier Cement en Beton" benadert dit belangrijke thema aan de hand van de analyse van twee concrete voorbeelden: een sociaal woonproject (project Harenberg in Haren) en een kantoorgebouw (Ecoffice in Nijvel), beide ontworpen door het

architectenbureau "A2M". Vóór en tijdens de uitvoering van deze projecten hebben de architecten een beroep gedaan op wetenschappers waaronder deskundigen op het gebied van de levenscyclus van bouwmaterialen. De publicatie "Beton en passiefbouw" biedt deze ontwerpers, baanbrekers op het gebied van passiefbouw in België, de mogelijkheid een belangwekkende getuigenis te brengen over hun werkwijze en hun verwezenlijkingen.

"Belgisch cement: specificatie en certificatie"

Dit bulletin gaat over de nieuwe normen die van toepassing zijn op cementproducten. De norm NBN EN 197-1 uitgegeven in 2000, was de eerste geharmoniseerde Europese norm aangenomen in het kader van de Bouwproductenrichtlijn. In die tijd was cement het eerste bouw materiaal met CE-markering. Deze norm was echter alleen van toepassing op gewoon cement. De tweede editie van deze norm, uitgegeven in oktober 2011 met inwerkingtreding op 1 juli 2013, bepaalt de "optionele kenmerken van gewone cementsoorten", eveneens met CE-markering. Van welke optionele kenmerken is hier sprake? Wat is, naast de CE-markering, het belang van een dubbele markering "CE + BENOR"? Hoe zit het met bepaalde specifieke kenmerken van cement dat al jarenlang veelvuldig in België wordt gebruikt en die in de norm NBN EN 197-1 niet zijn vermeld: hoge weerstand tegen sulfaten, laag alkaligehalte, hoge beginsterkte? Dit nieuwe bulletin biedt een antwoord op al deze vragen.

"Betonnen geleideconstructies: veilig en duurzaam"

Een van de strategische objectieven van Europa is een veiligere weginfrastructuur. Passieve veiligheidssystemen en afscherpende constructies voor de wegen dragen hiertoe ongetwijfeld bij. Ook is er meer en meer aandacht voor zwakkere weggebruikers, waaronder de motorrijders voor wie het risico op ongevallen aanzienlijk hoger ligt dan voor automobilisten.

Een andere bezorgdheid van de Europese Commissie is het gebruik van duurzame oplossingen die passen in het concept van 'Green Public Procurement' (Groene aankoopprocedures). Betonnen geleideconstructies bieden een antwoord voor de beide kwesties van verkeersveiligheid en duurzaamheid.

De publicatie licht de talrijke troeven toe waarover betonnen geleideconstructies beschikken in de drie domeinen van duurzaam bouwen: milieu, economie en maatschappij.

Andere publicaties

"Histoires de béton armé. Patrimoine, durabilité et innovation"

"Histoires de béton armé" is een Franstalige publicatie, gezamenlijk uitgegeven door het FABI-comité "Patrimoine et Histoire" en FEBELCEM. De inleiding biedt de lezer een chronologisch overzicht en leidraad van de mijlpalen in de geschiedenis van gewapend beton. Elk van de zeven thematische hoofdstukken wordt afgerond met een bibliografie. Zo laten een dertigtal deskundigen (ingenieurs, architecten, historici, professors, enz.) ons kennis maken met meer dan een eeuw geschiedenis over gewapend en spanbeton.

Ten slotte rondt een glossarium met de belangrijkste termen van gewapend beton deze publicatie af die een naslagwerk is voor zowel vaklui als voor iedereen met belangstelling voor dit thema.

“Aarschot - over parels en straatstenen in het Hageland.”

De Vlaams-Brabantse provinciestad Aarschot draagt de naam “Parel van het Hageland” en haar inwoners worden “kasseistampers” genoemd. De kasseien zijn zeker niet uit het straatbeeld verdwenen, maar werden op veel plaatsen vervangen door verhardingen van betonstraatstenen. Deze “Blik op Beton” die uitzonderlijk het voorwerp is van een gedrukte versie, toont enkele opmerkelijke betonprojecten en mooie realisaties van de voorbije 30 jaar. Deze rijk geïllustreerde en toegelichte publicatie werd uitgedeeld tijdens de studiedag die plaatsvond in Bredene op 30 mei 11. (6^e West-Vlaamse Contactdag te Bredene).

Lezingen

Samenwerking met BOZAR Architecture

- **Shelley McNamara & Yvonne Farrell (Grafton Architects, Ierland)** - 4 juni 2013. Op de laatste Architectuurbiënnale van Venetië sleepte Grafton Architects de Zilveren Leeuw voor het meest veelbelovende project in de wacht. De waarde van de relaties tussen architectuur en openbare ruimte is één van de centrale en vaak terugkerende thema's in het werk van Grafton architects.

- **Dominique Perrault**

Op 7 mei 2013 was de grote zaal Henry Le Bœuf van het Paleis voor Schone Kunsten van Brussel goed gevuld voor de lezing door François Dominique Perrault. Sinds hij in 1989 de Bibliothèque nationale de France ontwierp, is Dominique Perrault een van de meest gelauwerde Franse architecten van zijn generatie. De velodroom en het Olympisch zwembad in Berlijn (1999), de École Polytechnique Fédérale in Lausanne waar hij momenteel aan werkt, het Olympisch tenniscomplex in Madrid (2009) of het Hof van Justitie van de Europese Unie (Luxemburg, 2008) wijzen stuk voor stuk op de kracht van geometrische eenvoud en nauwkeurig uitgewerkte verhoudingen en vlakken.

- **Lars Lerup** - 29 oktober 2013. Tijdens een lezing in het Paleis voor Schone Kunsten lichtte Lars Lerup, Zweedse architect, ingenieur en stedenbouwkundige zijn visie toe op de stad en ruimtelijke ordening. Deze lezing maakte deel uit van het symposium “Research by Design and Planning Policy”, georganiseerd door de VUB en ULB, en leidde de derde Brussels Master Class voor architectuur en stedenbouw in die plaatsvond van 28 oktober tot 8 november 2013.

- **Xaveer De Geyter** - 22 november 2013. Xaveer De Geyter, Belgisch architect met internationale bekendheid, begon zijn opmerkelijke carrière in 1988 met de oprichting van zijn architectenbureau XDGA, na te hebben samengewerkt met onder meer OMA (Rem Koolhaas). Thans werkt XDGA zowel rond infrastructuurprojecten als openbare programma's, woonprojecten en onderzoek. Enkele opmerkelijke recente projecten betreffen woningen in Bordeaux en Parijs, gebouwen van de Universiteit Gent of nog de Elishout-toren in Anderlecht. Als vector van kritisch onderzoek krijgen wedstrijden een belangrijke plaats toebedeeld in de activiteiten van het architectenbureau. Zo won XDGA onder meer in Brussel de wedstrijd voor de aanleg van het Schumanplein alsook de wedstrijd voor de vernieuwing van het Rogierplein en het Rogierstation dat momenteel in uitvoering is.

- Op uitnodiging van FEBELCEM heeft **Laurent Ney** op 4 november 2013 in het Paleis voor Schone Kunsten van Brussel (BOZAR) een lezing gegeven. Zowat 250 studenten, docenten en andere belangstellenden waren aanwezig op deze lezing met een sterk didactisch accent en geïllustreerd met een gevarieerde selectie van concrete realisaties van het architectenbureau Ney & Partners. De lezing was eveneens het startevent van de internationale ontwerpwedstrijd "Concrete Design Competition". Deze ontwerpwedstrijd voor studenten is intussen aan zijn 6^e editie toe en kreeg deze keer als thema "Elegance – exploring intelligent solutions". De wedstrijd wordt in vijf landen door hun respectieve cementfederaties georganiseerd: Duitsland, België, Ierland, Nederland en Turkije. De laureaten van elk deelnemend land mogen in augustus 2014 voor een week naar Dublin om deel te nemen aan een internationale "concrete workshop". Laurent Ney is *curator* en juryvoorzitter van het Belgische luik van de wedstrijd. Met het oog op een snelle informatieverstrekking en uitwisseling tussen de studenten, werd een Facebook-pagina aangemaakt... Zie <https://www.facebook.com/CDCBelgium6>

Samenwerking met de NAV (Vlaamse architectenorganisatie)

- **"Kick Off Days" voor stagiairs.** Exact 200 beginnende architecten van de ca. 350 pas afgestudeerden namen deel aan de drie startersavonden in september in Gent, Hasselt en Mechelen. Het documentatiepakket bevatte publicaties van FEBELCEM.
- **"Mijn Huis Mijn Architect"** (28-29 september 2013). Jaarlijks opendeur weekend waarbij architecten recente woningen voorstellen aan het brede publiek. De 160 opengestelde woningen brachten in totaal 28.000 bezoekers op de been! Op de website infobeton.be (www.infobeton.be/nl/news/article/mijn-huis-mijn-architect-ontdek-onze-selectie) wordt een selectie van een 20-tal huizen gepresenteerd waar beton een hoofdrol speelt.

Diversen

Informatieavond voor de architecten van de SAC, architectenorganisatie van de provincie Henegouwen (La Louvière)

Op 27 februari 2013 heeft FEBELCEM voor 35 architecten van de SAC in La Louvière een informatieavond georganiseerd over de thema's "Binnenvloeren van gepolijst beton", "Beton en duurzaam bouwen" en "bouwknopen".

Informatieavond voor de architecten van de SRAVE (architectenorganisatie van Verviers)

Op 17 mei 2013 heeft FEBELCEM eveneens voor de SRAVE in Verviers een informatieavond georganiseerd over de thema's "Binnenvloeren van gepolijst beton" en "Beton en duurzaam bouwen". Een twintigtal architecten hebben deze voordrachten bijgewoond.

Ter gelegenheid van deze twee informatieavonden hebben wij logischerwijs ons Dossier Cement en Beton alsook veel andere publicaties ter beschikking gesteld.

Roadshow WTCB-FABA 2013 “Bouwknopen”

Ter gelegenheid van zijn “Roadshow” heeft het WTCB de verschillende prestatieaspecten van de bouwknopen toegelicht in termen van stabiliteit, water- en luchtdichtheid, toegankelijkheid en thermische isolatie. In aansluiting daarop heeft FEBELCEM aan het publiek zijn publicaties voorgesteld over de bouwknopen die op zijn website beschikbaar zijn.

- op 09-10-2013 in Libramont (65 deelnemers)
- op 30-10-2013 in Namen (36 deelnemers)
- op 10-10-2013 in Hasselt (45 deelnemers)

Twee derden van de deelnemers waren aannemers, de rest architecten, ontwerpers, enz. Merk ook op dat de 27 details van de bouwknopen in één enkel bestand op de website beschikbaar zijn.

Studiedagen

FEBELCEM Workshop “Gekleurd uitgewassen beton” in samenwerking met Inter-Minerals

Na een geslaagde eerste editie van de workshop “Gekleurd uitgewassen beton voor straten en pleinen – Ontwerp- en uitvoeringsaspecten” in 2012, werd op vrijdag 22 maart 2013 een tweede sessie georganiseerd.

Ook ditmaal richtte de workshop zich tot een select publiek van zowel ontwerpers als uitvoerders waarbij de groep beperkt werd gehouden tot een 15-tal personen om een goede interactie mogelijk te maken.

Een uiteenzetting werd gegeven door ir. Luc Rens van FEBELCEM, waarbij werd ingegaan op de theoretische en praktische aspecten van ontwerp en uitvoering van gekleurd uitgewassen beton. De noodzakelijke aanvullende bestekvoorschriften en de aandachtspunten bij de aanleg en het gebruik van dergelijke verhardingen werden voorgesteld en bediscussieerd.

Nadien volgde, onder leiding van de heren Kris Frans en Geert Hofmans, een rondleiding in het laboratorium en op de opslagterreinen van het bedrijf met voorstelling van de verschillende materialen, zijnde een ganse waaier siergranulaten, zand en stenen, bestemd voor producten en realisaties in esthetisch beton.

“Kent u gewapend beton en spanbeton?” Vierde studienamiddag: beton in de bouw, van het einde van WOII tot op heden (FABI)

De studienamiddag van 23 april 2013 in Moulins de Beez met als thema beton in de bouw, van het einde van WOII tot op heden, telde een zestigtal deelnemers. Bij deze gelegenheid ontvingen de deelnemers het boek “Histoires de béton armé”. De financiële steunverlening van het Waalse Gewest via het Institut du Patrimoine Wallon (IPW) bevestigt het belang van dit boek. Tijdens de namiddag werden de publicaties en het Dossier Cement en Beton van FEBELCEM ter beschikking gesteld van de deelnemers.

6e West-Vlaamse Contactdag te Bredene

FEBELCEM organiseerde op 30 mei 2013 haar jaarlijkse provinciale contactdag "Beton in de Wegenbouw" en trok daarvoor, samen met een 140-tal geïnteresseerde deelnemers naar het Meetingcentrum Staf Versluys te Bredene.

Duurzaamheid, innovatie, techniek en ook esthetiek stonden centraal in de verschillende lezingen met aandacht voor zowel ter plaatse gestort beton als voor prefab betonproducten. "Wegenbouw" moet in de ruimste zin worden geïnterpreteerd want het accent lag zowel op de openbare ruimte als op wandelzones en pleinen. Verschillende voorbeeldprojecten werden voorgesteld waarbij diverse aspecten van ruimtelijke planning, ontwerp, uitvoering en organisatie van de openbare ruimte aan bod kwamen... met uiteraard een focus op het gebruik van beton in al zijn vormen, kleuren en texturen. Zowel voor de organisatie van deze contactdag als voor de sprekers, heeft FEBELCEM kunnen rekenen op de medewerking van diverse organisaties: AWW, OCW, TEDEWEST, FEBE, FEBBETON, VLAWEBO en de studie bureaus TECHNUM en GRONTMIJ.

De 2014-editie van deze FEBELCEM contactdag is gepland in Vlaanderen op 20 mei 2014 in de provincie Vlaams-Brabant.

De ontwikkeling van het CWATUPE tot CoDT

In het kader van het Greenov-project, heeft de cluster eco-Construction op 7 juni 2013 een voordracht gegeven over de hervorming van het Waalse Wetboek van Ruimtelijke Ordening. Het CWATUPE, gepubliceerd in 1962, heeft over de jaren een honderdtal herzieningen gekend. De Waalse regering heeft dus beslist om dit belangrijke wetboek een nieuwe samenhang te geven door de doelstellingen ervan in een grondig herziene versie onder de noemer CoDT (Wetboek van Territoriale Ontwikkeling) te bepalen. Het CoDT zal niet langer de bouwdetails van de gebouwen voorschrijven (dakhelling, materialen, hoogte onder de daklijst, enz.) maar zal zich toespitsen op de coherente inplanting van de bouwwerken.

De norm voor de uitvoering van betonconstructies: NBN EN 13670 + prNBN B 15-400

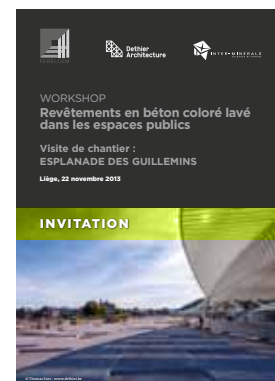
Tijdens de studienamiddag georganiseerd op 20 juni 2013 door het WTCB en de BBG in limelette, heeft FEBELCEM het deel "Bekisting en ontkistingstermijnen" toegelicht. In een vraag- en antwoordsessie hebben een zeventigtal deelnemers hun vragen direct aan de lezers kunnen stellen.

Workshop "Verhardingen in gekleurd uitgewassen beton in openbare ruimten"

In samenwerking met Inter-Minerals en het bureau Dethier Architecture, heeft FEBELCEM een Workshop over gekleurd uitgewassen beton georganiseerd. Deze vond plaats op 20 november 2013 in Luik.

De techniek van uitgewassen beton die in de wegenbouw al lang wordt toegepast, wekt steeds meer belangstelling voor esthetische toepassingen in openbare ruimten.

Deze workshop had tot doel ontwerpers en aannemers om dezelfde tafel te brengen met het oog op een zowel opbouwende als leerrijke gedachteswisseling over verhardingen van gekleurd uitgewassen beton. De theoretische en praktische ontwerp- en uitvoeringsaspecten werden bestudeerd aan de hand van de vereiste specificaties en technische details voor de

succesvolle uitvoering van een duurzaam kwaliteitsbeton. Na de presentatie waarbij elk zijn ervaringen heeft kunnen uitwisselen, hebben de deelnemers betonnen proefplaten en hun overeenstemmende granulaten kunnen ontdekken, uitgevoerd en voorgesteld door Luc Rens. Kris Frans et Geert Hofmans (Inter-Minerals) hebben eveneens hun ervaringen toegelicht.

De rest van de workshop vond buiten plaats. Zo werden de deelnemers naar de Esplanade des Guillemins vergezeld voor een rondleiding van een bouwplaats door Thomas Faes (Dethier Architecture). Hier hebben zij beton in al zijn vormen kunnen ontdekken: rotonde van gewapend beton, prefab vloerplaten van groot formaat van gekleurd uitgewassen beton, stadsmeubilair, gebezemd beton, enz. De voormiddag werd afgesloten met een lunch tijdens dewelke alle deelnemers hun ervaringen konden uitwisselen.

Belangrijke evenementen

Batibouw 2013

FEBELCEM (evenals infobeton) behoudt een aanwezigheid op Batibouw via een aantal sensibiliseringsacties. Zo werd op donderdag 21 februari 2013 in de "VIP room" een persconferentie georganiseerd tijdens welke de "Bouwknopen" in beton werden voorgesteld. Deze presentatie werd gegeven door architecte Laurence Vandormael.

FEBELCEM heeft aan de aanwezige studenten en architecten, gekomen uit alle hoeken van het land, een uitgebreide documentatie overhandigd. Zo werden tijdens de door de FISA georganiseerde studiedag "Concept and build for students" 600 documentatiemappen uitgedeeld. Ten slotte werden tijdens de ganse duur van Batibouw meer dan 1.000 draagtassen met het logo "infobeton.be" via de leden van infobeton verspreid.

'Salon des mandataires' - WEX - Marche-en-Famennes

Het "Salon des Mandataires" dat plaatsvond op 7 en 8 februari 2013, is op een paar jaar tijd uitgroeid tot een niet te missen evenement waar alle actoren van de Waalse publieke sector aanwezig zijn. Met niet minder dan 300 exposanten en 12.130 bezoekers (recordaantal), was de 2013-editie van het 'Salon des Mandataires' een waar succes. Dit salon beoogt een trefpunt te zijn voor mandatarissen en ambtenaren van de gemeenten, provincies, intercommunales en bedrijven actief in de publieke sector. Zoals elk jaar was Febelcem aanwezig in Paleis 2. Onze publicaties waren gewoontegetrouw een groot succes.

EDUDOC - Education through documentation

Studenten architectuur zijn voor de bouwindustrie de voorschrijvers van morgen. Daarom heeft FEBELCEM in maart 2013 deelgenomen aan EDUDOC, een promotieactiviteit (organisator: "Plus Point Marketing") die de mogelijkheid biedt ons materiaal bij deze studenten een grotere bekendheid te geven.

Zo werden meer dan 1.000 "trolleys" met documentatie, waaronder ook de onze, aan de volgende scholen uitgedeeld: Artesis Hogeschool Antwerpen, PHL-dep. Architectuur, Sint Lucas Brussel (FAK), Sint Lucas Gent (FAK), Sint Lukas Brussel, Howest, Gent Hogeschool, KULeuven (FAK), VUBrussel, Univ. Gent, Univ. Libre Bruxelles (Victor Horta, la Cambre), St Luc Bruxelles, CULouvain, Fac.Mons en St. Luc Liege-ULg.

architect@work

“architect@work” is een tweejaarlijkse professionele beurs voor architecten, ingenieursbureaus, projectontwikkelaars, interieurarchitecten en andere voorschrijvers. De focus ligt op productinnovatie. Het evenement wordt georganiseerd in verschillende West-Europese landen, en ook in China. In België vond de beurs opnieuw plaats in Kortrijk en Luik. Beide edities lokten samen ca. 7.000 bezoekers. Beton was dit jaar het centrale thema: Aan de hand van recente realisaties kwamen bekende Belgische architecten in een vijftal druk bijgewoonde presentaties getuigen over hun positieve ervaringen met beton. Doorlopend werden voorbeelden van betonarchitectuur op grote schermen geprojecteerd. Verschillende fabrikanten van prefab beton hadden een 300-tal stalen in gekleurd architectonisch beton aangeleverd, waarmee de centrale tafels en loungezones stijlvol waren aangekleed.

In samenwerking met “Material Source” (www.materialsource.com is een website gespecialiseerd in interactieve informatie over bouwproducten), installeerde FEBELCEM een tentoonstelling rond experimentele en trendy betonproducten, waarin ook FEBELCEM en FedBeton niet ontbraken.

Belgisch wegencongres

De 22^e editie van het Belgisch wegencongres, een vierjaarlijks evenement, was gedurende drie dagen het trefpunt van talrijke deskundigen van de Belgische wegebouw en wegenexploitatie. Dit jaar vond het plaats in het congrespaleis van Luik van 11 tot 13 september 2013. Als Golden Sponsor van het evenement was FEBELCEM uiteraard van de partij en Luc Rens, lid van het programmacomité, heeft eveneens één van de sessies voorgezeten met als thema: “Wegverhardingen in beton: het belang van de betonsamenstelling voor een duurzame infrastructuur”. Behalve de verschillende presentaties en artikelen, heeft FEBELCEM eveneens veel bezoekers op zijn stand mogen verwelkomen. Op het programma, georganiseerd rond 18 sessies, zijn tal van thema's aan bod gekomen die verband houden met de sector van de wegebouw, van asfaltverhardingen tot betonverhardingen gaande langs mobiliteit, veiligheid of nog verlichting. Zoom op de voordrachten en presentaties van FEBELCEM:

Thema: Beheer van het wegenpatrimonium in het kader van duurzame ontwikkeling: welke politiek voor het onderhoud?

- “Doorgaand gewapend beton: nieuwe ontwikkelingen voor een duurzaam concept.”
Luc Rens (FEBELCEM), Pieter De Winne (AWV), Anne Beeldens

Thema: Wegverhardingen in beton: het belang van de betonsamenstelling voor een duurzame infrastructuur

- “Het belang van de betonsamenstelling voor een duurzame en esthetische verharding”
Anne Beeldens, Pieter De Winne (AWV), Vincent Helmus (SPW), Olivier Pilate (SAGREX), Claude Ployaert (CBR), Luc Rens (FEBELCEM), Eric Van den Kerkhof (COLAS), Dirk Van Loo (COPRO)
- “Een vergelijking van de specificaties voor wegverhardingen in beton tussen de Belgische typebestekken”
Nathalie Balfroid (FEBELCEM)

FEBELCEM heeft voor deze gelegenheid een unieke publicatie uitgegeven: “Duurzaam stiller: over verkeerslawaaï en geluidsarme betonwegen”. Deze publicatie verhaalt de geschiedenis van onze betonwegen en stelt de nodige theoretische noties voor het ontwerp van geluidsarme betonwegen voor. Het geheel wordt met concrete en recente toepassingen geïllustreerd.

Vakbeurs TEDEWEST

De tweejaarlijkse vakbeurs van TEDEWEST – de vereniging van technische diensten van de provincie West-Vlaanderen - kende al zijn 6^e editie op 19 december 2013, telkenmale in Roeselare en ook deze keer met de aanwezigheid van FEBELCEM op een informatieve stand.

COMMUNICATIE

“Het imago van de cementindustrie en van haar producten bevorderen”, dat is in een notendop de opdracht van het communicatieteam van FEBELCEM. Daarachter gaan talrijke dossiers schuil die in dit hoofdstuk aan bod komen...

Bouwknopen in betonconstructies

Trouw aan haar missie van gespecialiseerde technische voorlichting heeft FEBELCEM een dossier uitgegeven dat zich in de eerste plaats richt tot ontwerpers (architecten, ingenieurs...) van nieuwe gebouwen met een draagstructuur in beton. De publicatie wordt digitaal verspreid op de website www.febelcem.be en heeft als doel technische ondersteuning van hoog niveau aan te reiken voor het op punt stellen van uitvoeringsdetails in lage energie- en passiefgebouwen. De energieprestatie EPB ligt hier bijgevolg in vervat (*EPB = Energieprestatie van gebouwen*).

Deze communicatieactie is al in het vorige jaarverslag van FEBELCEM aan bod gekomen. Toch wensen wij hier de balans ervan op te stellen:

- In december 2012 werd het volgende persbericht uitgegeven: “EPB-aanvaarde bouwknopen in betonconstructies: het juiste antwoord voor duurzaam bouwen!” Zo kon onze informatie worden verspreid op websites zoals www.construire-recover.be, www.meeroverepb.be, www.bouw-energie.be en architectura.be of nog in tijdschriften zoals “La Chronique”, “Entrepreneur”, “Aannemer”, “Architecte”, “Architect” en “Bouwnieuws”.
- Aan alle contacten in onze database (meer dan 8.000 adressen van vaklui) werd een elektronische mailing gestuurd. Deze mailing kende een groot lezerssucces en bracht meer dan 1.200 bezoekers op onze website op de pagina gewijd aan de “bouwknopen”.
- Het hele jaar door werd een advertentie geplaatst in vakbladen voor architecten (“Je vais construire”, “Ik ga bouwen”, “Le journal de l’Architecte”, “Architect”, “Architrave”, “Be.passive”, “A+”, “Archindex” (NI), “Dimension”, “Arch-index” (Fr), “Rénoscripto”, “A+” (tweede uitgave) en ten slotte de catalogus “Architecture d’exception”).
- Een bladwijzer (tweetalig recto/verso) werd gecreëerd om tijdens diverse evenementen te worden uitgedeeld zoals de studiedag voor studenten architectuur tijdens Batibouw 2013, het salon “architect@work” (Kortrijk en Luik), de voordracht van architect Perret in het Bozar en de “Roadshow” georganiseerd door de Confederatie Bouw in oktober 2013.

- Op de websites van onze partners werden banners geplaatst om de raadpleging van onze online documenten te promoten. Dat is onder meer het geval op de website “meeroverepb.be”. Van juni tot december werden op de website van A+ twee banners (FR/NL) geplaatst. Eind augustus werd onze banner eveneens gepubliceerd in de newsletter “EPB-Flash” verspreid door de NAV.

Al deze inspanningen hebben resultaten opgeleverd zoals is gebleken uit de bezoekstatistieken van de FEBELCEM-website. Over het jaar hebben 5.000 internauten hun zoekopdracht gericht naar de pagina “Bouwknopen” van onze website (bron: Google Analytics/ overzicht/ bezochte pagina’s).

Doeltreffende informatietools

Thans is een moderne, performante en nuttige website essentieel voor elk bedrijf. De FEBELCEM-website doet het goed op het internet en wordt vaak door de internauten bezocht. Zo heeft onze website in 2013 34.000 bezoekers geteld die vrijwel 100.000 pagina’s hebben geraadpleegd (bron: Google Analytics).

Behalve de vrijwel dagelijkse updates, wordt de actualiteit van onze website door talrijke technische en grafische toepassingen ondersteund: zoekmachineoptimalisatie (seo), TYPO3-update, optimalisatie van de website voor Safari-browsing, grafische aanpassing van de menubalk, enz. Zonder de aantrekkelijke en leerrijke online publicaties te vergeten zoals de “Cement-bulletins” of “Blik op beton”.

Het leek ons nuttig om hier eveneens de meest bezochte pagina’s van de FEBELCEM-website te vermelden die getuigen van de directe belangstelling van ons doelpubliek. Hierna de “top 10” van de meest bezochte pagina’s, de homepage buiten beschouwing gelaten (bron: Google Analytics):

1.	Het animatieschema van de cementproductie	5.592 bezoeken
2.	De Bouwknopen (NL-versie).....	2.831
3.	De Bouwknopen (FR-versie).....	2 209
4.	De catalogus texturen (NL-versie).....	2.003
5.	De catalogus texturen (FR-versie).....	1 394
6.	De verschillende soorten cement	1.328
7.	ABC van cement en beton (NL-versie).....	1.282
8.	“Blik op beton” (NL-versie).....	1.259
9.	“Onze leden”	1.072
10.	ABC van cement en beton (FR-versie).....	1.043

Uiteraard wordt voortdurend aan de website gesleuteld en talrijke werkzaamheden die in 2013 van start gingen zijn nog in uitvoering: reorganisatie van het Dossier Cement, nieuwe aanpassing van de homepage, ontwerp van een nieuwe pagina “Contact”... Er staan de internauten nog heel wat verrassingen te wachten!

Diatheek FEBELCEM / foto Eric Schelstraete

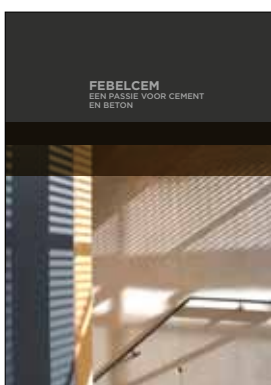
Een algemene vergadering met media-aandacht

Een van de hoogtepunten in 2013 was uiteraard de Algemene Vergadering van FEBELCEM. Deze vond plaats in de hypermoderne lokalen van het stijlvolle Aloft Hotel in Brussel. Zoals elk jaar werd voor die gelegenheid het jaarverslag van FEBELCEM gepresenteerd en een persconferentie georganiseerd. Tijdens deze persconferentie hebben de heren Lukas Epple (Voorzitter van FEBELCEM) en Sebastian Moreno-Vacca (Voorzitter van het Plate-forme Maison Passive) het woord genomen. Zeven journalisten waren aanwezig, waardoor het evenement de nodige weerklink kreeg in de pers, met een berichtgeving in onder meer: De Morgen / Het Nieuwsblad / Gazet van Antwerpen / Het Belang van Limburg / L'écho / Vers l'avenir / Le Soir-Immo / l'Agence Belga / La Chronique. Bovendien werd de informatie ook online verspreid op de websites van de RTBF (regionale pagina's), "Le Soir", "Architect", "Bouw- en woonadvies", "Per vierkante meter" en "Dobbit". Een mooi mediasucces dus!

Lang verwachte publicaties

In 2013 heeft FEBELCEM gevolg gegeven aan de vele verzoeken voor een nieuwe **presentatiebrochure** van onze federatie, voortaan beschikbaar op onze website. Acht rijk geïllustreerde pagina's over de toekomstige uitdagingen van onze sector en de concrete actie van de Federatie van de Belgische Cementnijverheid om die uitdagingen aan te gaan: technische ondersteuning voor vaklui, seminars, technische publicaties, contacten met scholen, een performante website met uitgebreid documentatiemateriaal, enz. Een zowel aantrekkelijk als nuttig visitekaartje! Daarnaast heeft de dienst Communicatie acht newsletters uitgegeven: "To the point", vier nieuwe uitgaven van "Blik op beton" (het crematorium "Uitzicht" in Kortrijk, de openbare ruimte van Aarschot, het Dolez-project in Brussel en de marktplaats van Middelkerke), en drie newsletters "FEBELCEM INFO".

Ten slotte heeft het communicatieteam zijn handen ook vol gehad met de voorbereidingen van de wedstrijd "Concrete design competition" en de lezing van Laurent Ney op 4 november 2013: de uitgave van een boekje van 80 blz. met een oplage van 500 exemplaren voor de docenten van de scholen architectuur van het land, de opstelling van een A1-affiche in 250 exemplaren, de terbeschikkingstelling op de FEBELCEM-website van de informatie en het inschrijvingsformulier, de opstelling van een persbericht, enz. Al deze elementen hebben ruim bijgedragen tot het succes van de lezing in het BOZAR dat 250 deelnemers mocht verwelkomen.

arch. E. Grondal / foto Eric Schelstraete

FEBELCEM waarborgt de zichtbaarheid van infobeton.be

Het communicatieteam van FEBELCEM heeft ook een grote bijdrage geleverd aan de promotieactie georganiseerd door infobeton.be. Een van de grote successen van 2013 was ongetwijfeld het "perscontact" van 24 oktober II, georganiseerd met de medewerking van Interel. Zo mocht infobeton.be een tiental journalisten verwelkomen bij architect Eric Grondal in Tilff (Luik). De weerklank in de pers is niet uitgebleven: een televisiereportage op de Luikse regionale zender RTC Liège, een dubbele pagina in "Vers l'avenir", een hele pagina in "Le Soir-immo", een hele pagina in "Ciné-Télé-Revue", enz. Kortom een groot mediasucces en een ware boost voor het imago van beton bij het grote publiek.

Behalve dit evenement van formaat, werd infobeton nog verder in de kijker gezet door:

- De opstelling en verspreiding van twee publiekreportages over beton in de tuin (juni 2013) en over het passiefhuis van beton (oktober 2013). Deze publiekreportages werden gepubliceerd in de tijdschriften "Tu bâtis, je rénove" / "Beter bouwen & verbouwen" / "Deco idées" / "Actief wonen" / "Je vais construire & rénover" / "Ik ga bouwen & renoveren" ;
- De opstelling en verspreiding van twee persberichten: "Beton voor een groots en hyperstedelijk project: Up-Site!" en "Beton, je kunt er niet omheen voor renovatie";
- De organisatie en verspreiding van twee wedstrijden op de website www.infobeton.be ;
- De opstelling en verspreiding van vier elektronische newsletters (verstuurd per e-mail + beschikbaar in de rubriek Nieuws van de website infobeton.be en op de websites van onze partners).

Uiteraard komen daarbij nog alle updates van de website, de administratieve follow-up, de statistieken, enz. Om dit hoofdstuk af te ronden vermelden wij nog dat de website infobeton.be in 2013 vrijwel 26.000 bezoeken heeft geteld.

infobeton.be

Statistieken

TOTALE LEVERINGEN

Jaren	Portlandcement		Hoogovencement		Totaal cement (x 1.000 t)
	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	
2000	4.187	55,8	3.323	44,2	7.510
2005	3.810	57,8	2.777	42,2	6.587
2006	4.051	58,2	2.914	41,8	6.965
2007	4.039	58,3	2.891	41,7	6.930
2008	4.094	57,4	3.042	42,6	7.135
2009	3.893	63,7	2.220	36,3	6.113
2010	3.351	55,9	2.639	44,1	5.990
2011	3.644	53,2	3.200	46,8	6.844
2012	3.320	52,9	2.960	47,1	6.280
2013	3.140	51,3	2.979	48,7	6.119

Bron: FEBELCEM

TEWERKSTELLING IN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Aantal bedienden (maandgemiddelde)	Aantal arbeiders (maandgemiddelde)	Totaal aantal arbeidsuren
2000	777	1.086	2.676.617
2005	545	744	2.270.593
2006	496	626	1.787.902
2007	484	612	1.686.837
2008	538	641	1.814.710
2009	549	627	1.746.558
2010	563	621	1.733.718
2011	579	592	1.792.608
2012	621	576	1.842.276
2013	591	558	1.720.247

Bron: PRODCOM

INVESTERINGEN VAN DE BELGISCHE CEMENTINDUSTRIE

Jaren	Rollend materieel, installaties, machines en uitrusting	Terreinen en gebouwen (x 1.000 €)	Totaal investerings
2000	56.812	8.346	65.158
2005	25.927	4.923	30.851
2006	40.971	5.293	46.264
2007	33.880	9.895	43.775
2008	20.864	4.072	24.936
2009	23.063	7.394	30.457
2010	38.365	3.606	41.971
2011	29.326	2.358	31.684
2012	20.993	2.807	23.800
2013	24.172	4.283	28.455

Bron: FEBELCEM

OMZET

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
in miljoen euros	555,0	465,3	512,1	522,7	614,6	509,4	495,0	551,5	507,3	484,3

Bron: PRODCOM

UITVOERLEVERINGEN (%)

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bestemming										
Nederland	42,4	35,1	35,4	32,7	33,1	35,2	38,2	36,8	38,8	
Frankrijk	46,9	44,0	49,0	54,0	54,7	51,6	49,5	52,1	50,7	
Duitsland	4,4	8,1	8,5	6,8	4,9	6,7	5,5	4,5	4,2	
G.H. Luxemburg	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,2	1,3	1,4	1,3	
Verenigd Koninkrijk	0,8	0,7	0,9	0,6	0,6	0,4	0,7	0,4	0,5	
Andere E.U.	0,3	4,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	
TOTAAL E.U.	95,8	93,5	94,8	95,3	94,4	95,1	95,2	95,4	95,6	96,1
BUITEN E.U.	4,2	6,5	5,2	4,7	5,6	4,9	4,8	4,6	4,4	3,9

Europa extra E.U.	1,4	0,1	0,0	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afrika	1,8	5,1	4,5	3,9	4,9	4,4	4,5	4,2	4,1	3,6
Amerika	0,4	0,4	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1	0,0
Azië	0,1	0,2	0,2	0,0	0,6	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2
Oceanië	0,5	0,6	0,3	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1

TOTAAL (1.000 t)	2.189	2.174	2.200	2.281	2.339	1.839	1.697	1.825	1.602	1.548
-------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Bron: FEBELCEM

CEMENTVERBRUIK IN E.U. LANDEN (X 1.000 T)

Jaren	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Land										
België	6.125	5.795	6.039	5.954	6.027	5.522	5.826	6.553	6.410	6.039
Nederland	6.250	5.376	5.585	5.912	6.325	5.350	4.760	5.200	4.400	4.200
Frankrijk	20.633	22.515	23.852	24.803	24.116	20.381	19.785	21.410	19.973	19.205
Duitsland	35.683	27.043	28.920	27.352	27.338	25.256	24.600	27.963	26.700	26.482
G.H. Luxemburg	534	538	572	591	571	531	449	485	415	433
Verenigd Koninkrijk	13.360	13.711	13.833	14.486	12.402	9.458	9.810	9.575	9.654	9.943
TOTAAL E.U. van 28	221.147	239.052	255.176	261.235	241.614	193.456	182.598	189.291	153.757	130.301

Bron: Cembureau

AFZET IN BELGIË

Naar wijze van vervoer en leveringsvorm

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Leveringsvorm			Transportwijze	
		Water	Spoor	Vrachtwagen	Verpakt	Bul
		(%)	(%)	(%)	(%)	(%)
2000	5.321	3,0	0	97,0	16,0	84,0
2005	4.413	4,6	0	95,4	12,1	87,9
2006	4.765	4,7	0	95,3	11,2	88,8
2007	4.650	4,9	0	95,0	11,2	88,8
2008	4.796	5,0	0	95,5	10,0	90,0
2009	4.273	4,5	0	95,9	10,1	89,9
2010	4.293	4,1	0	95,9	9,6	90,4
2011	5.019	5,2	0,0	94,8	8,5	91,5
2012	4.678	4,6	0,0	95,4	8,0	92,0
2013	4.571	5,3	0,0	94,7	7,6	92,4

Naar soort en sterkteklasse

Jaren	Totaal (x 1.000 t)	Portlandcement (CEM I, II et V)				Hoogovencement (CEM III)			Totaal		
		Sterkteklassen			Totaal	Sterkteklassen			Sterkteklassen		
		32,5	42,5	52,5	(%)	32,5	42,5	52,5	(%)	32,5	42,5
2000	5.321	18	16	14	48	16	36	52	34	52	14
2005	4.413	16	7	27	50	13	36	50	29	43	27
2006	4.765	15	7	30	52	12	35	47	28	42	30
2007	4.650	15	7	31	53	14	33	47	29	40	31
2008	4.796	14	7	31	52	8	40	48	22	47	31
2009	4.273	15	10	33	58	8	34	42	23	44	33
2010	4.293	14	6	29	49	10	41	51	24	47	29
2011	5.019	12	6	28	46	9	45	54	21	51	28
2012	4.678	13	5	28	46	9	45	54	22	50	28
2013	4.571	14	4	27	45	9	46	55	23	50	27

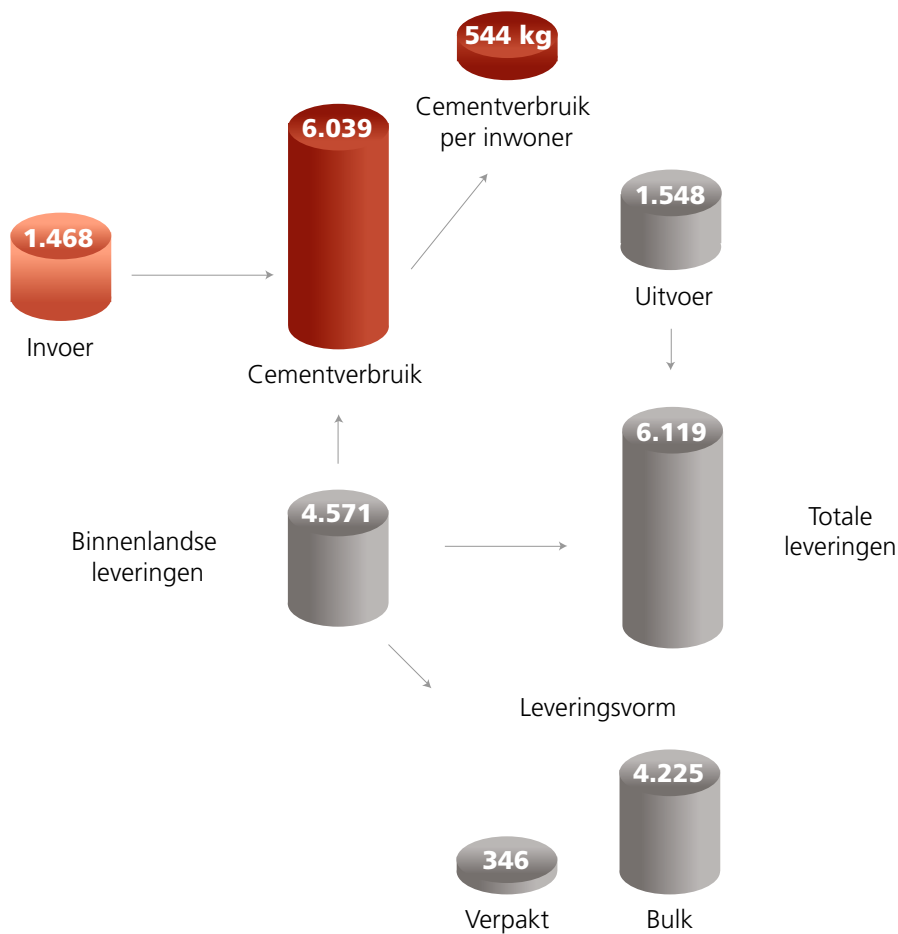
Afzet in de cementverwerkende industrie

Jaren	Totaal	Betonproducten & Vezelcement		Stortklaar beton		Leveringen op de bouwplaats		Leveringen in de handel	
	(x 1.000 t)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)	(x 1.000 t)	(%)
2000	5.321	1.420	26,7	2.723	51,2	316	5,9	863	16,2
2005	4.413	1.172	26,6	2.291	51,9	356	8,1	595	13,5
2006	4.765	1.241	26,1	2.517	52,8	398	8,4	609	12,8
2007	4.650	1.216	26,2	2.573	55,3	271	5,8	590	12,7
2008	4.796	1.274	26,6	2.690	56,1	295	6,2	537	11,2
2009	4.273	1.127	26,4	2.290	53,6	364	8,5	492	11,5
2010	4.294	1.087	25,3	2.299	53,5	487	11,3	421	9,8
2011	5.019	1.246	24,8	2.728	54,4	582	11,6	462	9,2
2012	4.678	1.127	24,1	2.551	54,5	576	12,3	424	9,1
2013	4.571	1.024	22,4	2.498	54,7	636	13,9	412	9,0

Bron: FEBELCEM

SCHEMA VAN DE SECTOR

(in miljoen ton)

FEBELCEM

Partner van infobeton.be

FEBELCEM ASBL/VZW
Vorstlaan 68 - 1170 Brussel
Tel.: 02 645 52 11
Fax: 02 640 06 70
info@febelcem.be
www.febelcem.be

